

Evaluering af projekt
Svær overvægt – håndtering og etik

Forord

Denne rapport indeholder evalueringen af projekt 'svær overvægt – håndtering og etik'.

Selve projektperioden er fra 1. august 2008 til 31. juli 2010 og er finansieret Forebyggelsesfonden. Evalueringsperioden er fra 1. august 2008 til 30. september 2009.

Evalueringsdesignet er en del af det bevilgede projekt og er godkendt af projektets styregruppe d. 28. september 2009.

Evalueringen har til formål at undersøge om projektets mål og succeskriterier er opfyldt (bilag 1).

Evalueringen er designet af evaluator Knud Ramian, og gennemført af Plambech & Bøgedal under vejledning af Knud Ramian. Se Knud Ramians udtalelse.

Indhold

Forord	2
Indledning	4
Evalueringsmetoden.....	11
Evaluering af projektets metodeudvikling.....	11
Evaluering af projektets uddannelsesaktiviteter	12
Resultater fra evaluering af metodeudviklingen.....	13
Aktivitetsmål	13
Evaluering af resultatmålene	24
Resultater fra uddannelsesevalueringen	32
Evaluering af aktivitetsmål	33
Resultatmål	34
Bilag 1 Projektets mål og succeskriterier	46
Bilag 2 Før- og eftermålingskema	47
Bilag 3 Eftermåling grundkurser for forflytningsvejledere	48
Bilag 4 Eftermåling overbygningskursus for nøglepersoner	49
Bilag 5 Data for før- og eftermåling	51
Bilag 6 Data for eftermåling grundkurser	55
Bilag 7 Data eftermåling overbygningskursus	57
Bilag 8 Auditspørgsmål	59
Bilag 9 Brev til auditdeltagerne	63
Bilag 10 Audit.....	65
Bilag 11 Anvendt litteratur	87

Indledning

Projektet er blevet gennemført som beskrevet i faseinddelingen for projektet. Evalueringen er foretaget af Plambech & Bøgedal under vejledning af Cand. Psyk. Knud Ramian. Evalueringen består af en metodeevaluering og en uddannelses evaluering.

Sammenfatning og konklusion

Evalueringsspørgsmålene relaterer sig til formål og succeskriterier som beskrevet for projektet.

Metodeevaluering – aktivitetsmål

Udvikling af egnede forflytningsmetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige

Viden er indhentet ved omfattende søgning og læsning af fag relevant litteratur, søgning på internettet samt studietur til USA. Dette har ledt til talrige bøger, hjemmesider, studier og artikler, som har været anvendt som inspiration og informationskilde til udvikling af egnede forflytningsmetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige.

Som grundlag for de danske retningslinjer er valgt materiale udarbejdet af forskere på VISN8, da vi det fremstod som det bedst dokumenterede.

Med dette udgangspunkt udviklede projektet materialet til dansk og danske forhold. Materialet omfatter algoritmerne, risikovurderingsmodellen, respektmodellen, bariatrimodellen og bariatripolitikken, som samler alle elementer i forhold til bariatriområdet.

Da algoritmerne var udviklet, blev metoderne udviklet og afprøvet i praksis.

Vurderingen af metodernes egnethed kan baseres på følgende:

- 1) For at kunne anvende hensigtsmæssige hjælpemidler blev danske firmaer bedt om at præsentere deres specialehjælpemidler til svært overvægtige for en gruppe bestående af projektleder, projektkonsulent, koordinatoren fra Faxe Kommune og koordinatoren fra Stevns Kommune. Denne præsentation strakte sig over to dage.

På baggrund af øvedagene var det muligt at pege på en række forudsætninger, der skal være til stede for en vellykket flytning. Generelt kræver forflytningerne, en oplæring i metoder, hjælpemidlerne samt

samarbejde. Det er ofte marginalerne, der afgør om en forflytning lykkes eller mislykkes.

- 2) Der blev afholdt 5 øvedage inden kurserne og her var alle enige om, at det kan lade sig gøre at forflytte bariatriske personer uden at det føles belastende for det plejepersonale der skal udføre forflytningerne.
- 3) På de gennemførte kurser udtrykte kursusedtagerne spontant, at det kunne lykkes at flytte bariatriske personer uden, at det er tungt. De udtrykte desuden at det var godt at mærke og prøve metoderne, samt at de kan bruges mange steder.
- 4) Egnetheden blev vurderet af et auditpanel og samtlige auditdeltagere vurderer forflytningsmetoderne egnede. De har desuden forslag til forbedringer / udbygning, samt bekymring om den dagligdag hvori metoderne skal implementeres.

Det kan konkluderes, at der er udviklet egnede basismetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige, der opfylder de opstillede kvalitetskrav. Der er stadig muligheder for forbedring og udvikling af metoderne.

Udvikling af anvendeligt undervisningsmateriale

Udarbejdelsen af materialet er sket på baggrund af indhentet viden. Målgruppen for undervisningsmaterialet er SoSu assistenter og SoSu hjælpere, som hører til gruppen af kortuddannede på arbejdsmarkedet. For at finde en skrive- og opbygningsform, der passede til målgruppen blev SoSu skolen i Næstved kontaktet, for anbefaling af gode lærebøger, som der kunne søges inspiration i med hensyn til sprogbrug og layout. Desuden skelede forfatterne til opbygning af anden litteratur omhandlende forflytning.

En professionel korrekturlæser, som blev bedt redigere og læse korrektur med målgruppen for øje.

Der er anvendt professionel layout'er med stor erfaring i udarbejdelse af modeller og opsætning for at sikre, at alt kom til at virke indbydende og forståeligt.

På baggrund af indhentet viden og med rådgivning fra fagpersoner blev bog og dvd udarbejdet så det var præcist målrettet målgruppen. Bogen blev gjort overskuelig, letlæselig og genkendelig.

Vurdering af undervisningsmaterialets egnethed kan baseres på følgende:

- 1) Forfatterne vurderer at bogens stærke sider er, at den er overskuelig, letlæselig og genkendelig. Bogen kan styrkes ved lay out af modeller, så

det er muligt at printe dem ud på en A4 side og hænge dem om. Ligeledes kan still billedernes kvalitet med fordel forbedres.

- 2) På de gennemførte kurser have kursusedtagerne udelukkende positive kommentarer til bogen generelt og havde blot kommentarer til forbedringer.
- 3) Deltagerne i den gennemførte audit vurderer enigt, at der er udviklet et anvendeligt undervisningsmateriale. Samtlige auditdeltagere vurderer materialet som tilfredsstillende. Dog foreslår auditdeltagerne ud over mindre forbedringer i teksten, at billederne laves om.

Det kan konkluderes, at det udviklede materialet er anvendeligt som undervisningsmateriale.

Metodeevaluering – resultatmål

Nedsætte risikoen for skader og sygefravær som følge af håndtering af svært overvægtige borgere

Som baggrundsmateriale for udvikling af metoder der kan nedsætte risiko for nedslidning og sygefravær er anvendt vejledninger udgivet af Arbejdstilsynet og NFA, samt de evidensbaserede metoder, der er udviklet af VISN8 i USA og indhentet litteratur. Materialet er anvendt til udarbejdelse af den danske algoritmemodel samt Bariatrimodellen, der indeholder de elementer, som forfatterne vurderer skal være behandlet for, at det er muligt at sikre en succesfuld implementering.

Vurderingen af metodernes egnethed til at reducere risikoen for skader og reducere sygefravær baseret på følgende:

- 1) På baggrund af de udviklede algoritmer blev der foretaget konkrete afprøvninger af de beskrevne forflytninger. De enkelte forflytningssituationer blev afprøvet igen og igen, til det blev vurderet at forflytningen kunne foretages forsvarligt, var forståelig og reproducerbar. Forflytningen skulle være egnet. Egnethed blev defineret som: *reducerer belastningen for personalet og nedsætter risikoen for skader.*
- 2) Deltagerne på de afholdte kurser vurderer spontant at det ikke er tungt at foretage forflytningerne og hvis man laver en risikovurdering, så går det hele af sig selv.
- 3) Deltagerne i den gennemførte audit vurderer generelt materialet meget brugbart, og har udelukkende konstruktive ændringsforslag til indhold.

Det kan konkluderes at implementering af Bariatrimodellen og anvendelse af forflytningsmetoderne vil nedsætte belastningen ved forflytning af bariatriske

personer, og dermed nedsætte risikoen for skader og sygefravær, som følge af håndtering af svært overvægtige borgere.

Bidrage til at den svært overvægtige borger oplever en professionel behandling i mødet med sundhedspersonalet

For at kunne tilføre personalet viden, som medfører at den svært overvægtige borger oplever en professionel behandling i mødet med sundhedspersonalet er anvendt en undersøgelse foretaget af BAR SoSu i 2005 og resultater af interviews med svært overvægtige personer, der har haft kontakt med sundhedsvæsenet. Denne viden er suppleret med materiale udviklet af Mary Lou Muir kombineret med Dr. Audrey Nelsons erfaringer og anbefalinger.

Alle litteraturens anbefalinger og erhvervede erfaringer fra interviews er anvendt for at gøre behandlingen af den bariatriske person professionel, og er anvendt i beskrivelse af forflytning i praksis beskrevet i tekst, stilbilleder og film.

Under hele forløbet blev figuranten kontinuerligt spurgt til, hvordan kontakt og selve forflytningen blev oplevet såvel i forholdt til relevant oplysning, etik respekt, tryghed og gennemførslen af selve forflytningen. Figurantens kommentarer blev implementeret i løsningerne.

Vurderingen af om metoderne bidrager til at den svært overvægtige borger oplever en professionel behandling baseres på følgende:

- 1) Det er forfatterens vurdering at den eksisterende viden om orådet er implementeret i materialet,
- 2) Kursusdeltagerne er i undervisningen blevet meget opmærksomme på at det er vigtigt at huske etikken i omgangen med svært overvægtige, samt at det ikke behøver at være tungt at udføre en forflytning, hvilket mindsker barriererne omkring forflytningerne.
- 3) Auditdeltagerne blev ikke specifikt adspurgt om materialet bidrager til at den bariatriske person, vil opleve en professionel behandling, men deltagerne havde i drøftelserne kun positive kommentarer til behandlingen af etikken i materialet.

Det kan konkluderes, at projektet bidrager til, at den svært overvægtige borger vil opleve en professionel behandling. Selvom de direkte vurderinger er sparsomme, er det projektets vurdering at såvel materialet som undervisningen har medført at både kursusdeltagere og auditdeltagere er blevet meget opmærksomme på etikken og tilgangen til bariatriske personer

Uddannelsesevaluering - aktivitetsmål

Afholdelse af 1 dagskurser for forflytningsvejledere

Der blev afholdt 4 identiske grundkurser for forflytningsvejledere af 1 dags varighed. Planlagt. I alt deltog 49 forflytningsvejledere, da 1 person blev i sidste øjeblik forhindret i at møde op.

Forflytningsvejlederne fik udleveret prøvetryk af bog + DVD på selve kursusdagen.

Aktivitetsmålet er nået.

Afholdelse af 2 dageskurser for nøglepersoner

Der blev desuden afholdt et overbygningskursus for nøglepersoner af 2 dages varighed. Kurset blev gennemført med 9 ud af 10 mulige deltagere.

Nøglepersonerne havde fået prøvetryk af bog + DVD udleveret i forvejen, hvorfor de havde mulighed for at kommentere på materialet. Kommentarerne kom spontant, og er sat ind i dokumentet, hvor det er relevant i forhold til emne.

Det kan konstateres, at aktivitetsmålene er nået.

Uddannelsesevaluering – resultatmål

At mindst 90 % af de medarbejdere som har modtaget materialet, samt undervisningen oplever, at materiale + undervisning har øget deres kompetencer i forhold til håndtering og forflytning af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter.

Resultatmålene er undersøgt på måder. 1) Effekten i forhold til oplevelsen af kompetencer er undersøgt ved en før- og eftermåling på kursusdagene, samt 2) en eftermåling, der vurderer kursusindholdets relevans.

- 1) Deltagernes oplevelse af kompetencer er undersøgt umiddelbart før og umiddelbart efter kursus.

Spørgeskemaet omfatter 5 spørgsmål som måler forskellige dimensioner af 'handleparathed', der kan forudsige efterfølgende adfærdændringer samt et spørgsmål om undervisnings egnethed til formålet.

Den helt overvejende del af besvarelserne på de fem spørgsmål har bevæget sig i positiv retning (højere talværdi) eller stået på samme sted

ved før- og eftermåling. I en del af spørgsmålene har deltagerne allerede ved førmålingen befundet sig højt på skalaen, hvilket gør det vanskeligt at måle effekten på de, der i forvejen havde en høj grad af handleparathed.

Ved sammenfatning af de 4 spørgsmål i før- og eftermålingen viser resultatet at 95 % var topmotiveret ved kursets start og at 100% umiddelbart efter kursus er motiverede og tror på at undervisning hjælper.

2) Eftermålingsskemaet omfatter 3 spørgsmål vedr. undervisningens indhold.

For forflytningsvejledere er der en gennemsnitlig score på lige godt 4, hvor 5 er højest mulige score. 48 ud af de 49 besvarelser havde en score på 3 eller derover..

Deltagerne på kursus for nøglepersoner har kun positive kommentarer til selve kursusindholdet og gennemførelsen. Kommentarerne er kommet spontant, og giver derfor udtryk for den umiddelbare vurdering. Hvis kursisterne var adspurgt om konkrete elementer i undervisningen er det muligt, at der var kommet en mere specifik kritik.

Til bog og dvd kommer kursisterne udelukkende med konkrete forslag til forbedring, hvilket tages som udtryk for at de generelt vurderer bog og dvd som anvendelig. Kursisterne giver udtryk for at metoderne er anvendelige ved praktisk afprøvning.

Den gennemsnitlige score for de 6 spørgsmål i eftermålingsskemaet for nøglepersoner er 4,7 ud af 5 mulige, hvilket må siges at være yderst tilfredsstillende. Alle besvarelser havde en score på 4 eller 5.

Det kan således konkluderes at undervisningen har levet op til sine mål for indhold og tilførsel af viden og parathed hos deltagerne. Det kan konstateres, at resultatmålet er nået. Undervisningen har tilført samtlige deltagere oplevelsen af nye kompetencer.

Kurserne er gennemført som planlagt og med de forventede resultater. Det er undervisernes anbefaling at kursus ville blive bedre hvis basiskurserne gennemføres over 2 dage således at der er mere tid til praktisk øvning og at kursus for nøglepersoner gennemføres på 1 dag med fokus på risikovurdering og problemløsning.

Supplerende

Kommentarer fra koordinatorene

Hver kommune har en koordinator for området, som er uddannet henholdsvis ergo- og fysioterapeut. Koordinatorerne kom efterfølgende spontant med følgende kommentarer tilsendt over e-mail:

Jamen jeg kan jo flaks sende en stor bunke roser til jer alle, stort set alle 'mine vejledere' der har været af sted har sendt mail med lutter roser, det har været super godt skriver de.... (Pia Beck, koordinator, Faxe Kommune)

Det har været nogle gode dage, og der har kun været positive tilbagemeldinger fra undervisningen... (Martine Christensen, koordinator, Stevns Kommune)

Evalueringemetoden

Evalueringen består af en evaluering af projektets metodeudvikling og en evaluering af projektets uddannelsesaktiviteter., Resultater fra disse to evalueringer vil kunne svare på om projektets mål og succeskriterier er nået (bilag 1).

Nedenfor bliver de to delelementer – metode og uddannelse – nærmere gennemgået.

Evaluering af projektets metodeudvikling

Metodeevalueringen er rettet mod selve produktet – bogen og dvd'en. Den består af 1) en redegørelse for den indhentede viden og de faglige argumenter, der ligger til grund for indhold og udformning. 2) resultatet af den gennemførte audit og 3) de kommentarer, som kursusedtagerne spontant er kommet med i forhold til bogen og dvd'ens anvendelighed.

Audit

Audit er en systematisk vurdering af et forløb eller et resultat / produkt, og bruges til at afdække tilfredsstillende og utilfredsstillende forhold.

Målet er at få afdækket, om der er elementer i materialet (i dette tilfælde prøvetryk af bog + DVD), som skal forbedres. Det vil sige: Kan materialet det vi siger det skal kunne, eller er der noget som kan forbedres?

I dette projekt er valgt en ekstern kvalitetsaudit, hvor uafhængige fagfolk på et uafhængigt og neutralt grundlag vurderer materialet.

Der blev nedsat et auditpanel på 5 deltagere med forskellig fag- og erfaringsbaggrund med henblik på at sikre bredde, nuancer og forskellige vinkler / perspektiver.

Paneldeltagerne var:

- Pia W. Thomsen, teamleder, Lolland Kommune (ledelsesperspektiv)
- Susanne Wiuff, risikostyringskoordinator, Odense Kommune (arbejds miljøperspektiv)
- Bente Find, terapeut, Assens Kommune (fagligt perspektiv)
- Annlis Jensen, SOSU-assistent afd. B, Esbønderup sygehus, (frontpersonalets perspektiv – anvendelighed i praksis)
- Annemette Juhl Adler, SOSU-assistent afd. A, Esbønderup Sygehus (frontpersonalets perspektiv – anvendelighed i praksis)

Udvælgelseskriterierne for deltagerne var, at de skulle være 'neutrale' forstået på den måde, at de ikke havde relation til projektet eller til deltagerne i projektet. De skulle desuden have viden, indsigt og interesse for området.

Desuden blev paneldeltagerne valgt ud fra, at de skulle kunne bidrage med forskellige perspektiver på området.

Paneldeltagerne fik tilsendt materialet (prøvetryk af bog + DVD) ca. 3 uger før auditten (brev til auditdeltagere = bilag 9) samt vurderingsskema som relaterede sig til materialet (vurderingsskema = bilag 8). Panelet blev bedt om at forholde sig til spørgsmålene. Hver enkelt paneldeltager gennemlæste materialet og forholdt sig til det i forhold til det medsendte vurderingsskema.

Efterfølgende samledes panelet og gennemgik hvert enkelt spørgsmål i skemaet og den enkelte auditdeltagers konkrete vurdering. Derefter var der en styret faglig fælles drøftelse, som mandede ud i en fælles vurdering. De fælles vurderinger blev registreret. Det fælles udfyldte skema, suppleret med kommentarer og en samlet vurdering (bilag 10), udgør dokumentationen for auditten.

Evaluering af projektets uddannelsesaktiviteter

Udannelsesevalueringen tager udgangspunkt i 'Theory of planned behavior' – 'parathed til at ændre adfærd'. Der er god dokumentation for, at en høj parathed til ændring af adfærd målt på udvalgte indikatorer også øger hyppigheden af faktisk forekommende ændringer. Ved evalueringen er der anvendt 3 slags skemaer. Der er anvendt:

- Et før- og eftermålingsskema (bilag 2) for 1 dags grundkurser for forflytningsvejledere
- Et eftermålingsskema (bilag 3) for 1 dags grundkurser for forflytningsvejledere
- Et eftermålingsskema (bilag 4) for 2 dags overbygningskurser for nøglepersoner

Før- og eftermålingen (bilag 2) måler handleparathed, mens eftermåling (bilag 3 + 4) måler uddannelsesindholdets kvalitet.

Skemaerne er udleveret i forbindelse med de afholdte kurser for plejepersonalet i Stevns Kommune og Faxe Kommune i relation til projektet.

Desuden en kort begrundelse for, hvorfor kurserne blev planlagt og gennemført som de gjorde.

Resultater fra evaluering af metodeudviklingen

Aktivitetsmål

Udvikling af egnede forflytningsmetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige

Indhentet viden

Viden er indhentet ved læsning af fagrelevant litteratur, søgning på internettet samt studietur til USA.

Søgning på internettet blev foretaget ud fra nedenstående søgeord:

'svær overvægt', 'forflytning', 'håndtering', 'forflytningsskader', 'ergonomi', , 'bariatri', 'bariatric', 'obese', 'morbidly obese', 'handling bariatric patient', 'safe handling', 'ergonomics',. Der er udelukkende anvendt danske og engelske søgeord.

Dette har ledt til talrige bøger, hjemmesider, studier og artikler, som har været anvendt som inspiration og informationskilde til udvikling af egnede forflytningsmetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige (se litteraturliste = bilag 11).

I oktober 2008 deltog projektleder og projektkonsulent ved en konference i Nashville, Tennessee arrangeret af NABN – National Association og Bariatric Nurses , som en gang årligt afholder en konference omhandlende bariatri. Blandt emnerne på konferencen var bl.a. 'Elimination of Manual Patient Handling to prevent Work Related Musculoskeletal Disorder', samt 'Safe Passage. A Team Approach to Positive Outcomes for Bariatric Patients'. Indlæggene blev holdt af henholdsvis JoAnn F. Bunke, MA, RN og Ann Huns, BSN, MS, Ed, CARN, LPC, CIDCC og Kevin Jon Mollenhauer, RN, BS, CNOR.

Efterfølgende blev VISN8, Patient Safety Center of Inquiry, Tampa besøgt. VISN8 har ansat 62 forskere indenfor området arbejdsmiljø indenfor hospitalssektoren. Projektleder og projektkonsulent mødtes med chefforsker Audry Nelson og seniorforsker Mary Matz i oktober 2008, som begge har beskæftiget sig indgående med bl.a. udvikling af forflytningsmodeller og metoder til svært overvægtige. Sammen med Audry Nelson og Mary Matz blev forskningscentrets materiale på det bariatriske område gennemgået og aktuelle problemstillinger blev drøftet. Herfra stammer bl.a. algoritmerne, som er beskrevet i Safe Handling and Movement, A Practical Guide for Health Care Professionals, Editor Audrey Nelson 2006 og The Illustrated Guide to Safe Patient Handling and Movement, Nelson, Motacki og Menzel 2009samt Safe Bariatric Patient Handling Toolkit, VISN8 Patient Safety Center of Inquiry 2006. Algoritmerne bygger på evidensbaseret viden.

Konklusion

Viden er indhentet ved læsning af fagrelevant litteratur, søgning på internettet samt studietur til USA. Dette har ledt til talrige bøger, hjemmesider, studier og artikler, som har været anvendt som inspiration og informationskilde til udvikling af egnede forflytningsmetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige (se litteraturliste bilag 11).

På baggrund af den indhentede viden blev det besluttet, at de danske retningslinjer skulle bygge på veldokumenteret materiale udarbejdet af forskere på VISN8. Algoritmerne er tilpasset af projektleder og projektkonsulent til en dansk kontekst.

Det vurderes, at der er indhentet den nødvendige og mulige viden for at kunne vælge de bedst egnede metoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige i forhold til basale forflytninger.

Del 1 Udvælgelse af de centrale elementer

Læsning af relevant litteratur, søgning af oplysninger på internettet, samt deltagelse ved konference og mødet med forskere i Tampa har suppleret projektleders og projektkonsulentens faglige viden, indsigt og erfaring indenfor forflytningsområdet. Med dette omfattende materiale til rådighed blev det muligt at udpege de elementer, som det var hensigtsmæssigt at udvikle.

For at skabe en sikker forflytning af bariatriske personer blev udviklet egnede forflytningsmetoder.

Egnede forflytningsmetoder blev defineret som forflytningsmetoder der er sikre for såvel den bariatriske person som for det personale, der skal anvende dem. Det var ligeledes et krav at forflytningsmetoderne var reproducerbare og forståelige.

På baggrund af indhentet viden udvikledes følgende

- algoritmerne,
- risikovurderingsmodellen,
- respektmodellen,
- bariatrimodellen og
- bariatripolitikken, som samler alle elementer i forhold til bariatriområdet.

Del 2: Udvikling af praktiske anvisninger på forflytninger

Da algoritmerne var udviklet, blev metoderne udviklet og afprøvet i praksis.

Valg af hjælpemidler

For at kunne anvende hensigtsmæssige hjælpemidler blev danske firmaer bedt om at præsentere deres specialehjælpemidler til svært overvægtige for en gruppe bestående af projektleder, projektkonsulent, koordinatoren fra Faxe Kommune og koordinatoren fra Stevns Kommune. Denne præsentation strakte sig over to dage.

Herefter besluttede gruppen, hvilke hjælpemidler der skulle indgå i afprøvningen af forflytningsmetoder. Kravet var primært, at de kunne klare over 200 kg. i personvægt, samt at de var relevante i forhold til de udvalgte forflytninger.

Afprøvningen af metoder på øve dage

Som forberedelse var de to koordinatører på kursus i London arrangeret af Disabled Living Foundation og med AnitaRush¹ som underviser.

I selve afprøvningen deltog projektleder, projektkonsulent og de to koordinatører fra henholdsvis Stevns og Faxe Kommune. Der var i alt 5 dage med forflytninger udført på figurant med en vægt på godt 220 kg. De anvendte hjælpemidler var venligst udlånt af danske firmaer. I løbet af de 5 dage blev samtlige forflytninger, som skulle beskrives grundigt udviklet, afprøvet og tilpasset til holdet samlet vurderede, at de var fuldt forsvarlige, forståelige og reproducerbare. Herefter blev de optaget som stilbilleder til bogen og som videoptagelser til dvd.

Forfatterne drog mange erfaringer under udviklingsforløbet. Generelt kræver forflytningerne at dem som skal udføre forflytningerne er oplært i metoderne og hjælpemidlerne og kan arbejde sammen. Det er ofte marginalerne, der afgør om en forflytning lykkes eller mislykkes eks. om et hjælpemiddel er placeret præcist eller om sengen er indstillet i korrekt position. Spilerdug er et meget anvendeligt materiale. Man skal være opmærksom på at det hurtigt bliver slidt og derved nedsættes glideeffekten. På undervisningsdagene var det erfaringen at et stykke spilerdug kan anvendes i ca. 4 fulde dage, herefter vil det være for slidt.

Efter øvedagene var alle enige om at det kan lade sig gøre at forflytte bariatriske personer uden at det føles belastende for det plejepersonale der skal udføre forflytningerne, men for at en forflytning kan lykkes er det nødvendigt:

---

¹ Anita Rush, sygeplejerske. Anita Rush er en af Englands mest vidende personer indenfor manuel håndtering af bariatriske patienter. Anita Rush har skrevet en masterafhandling inden for dette område.

- At der er det rigtige antal personale til stede og at personalet er uddannet og instrueret i forflytningen
- At der anvendes de rigtige hjælpemidler og at hjælpemidlerne anvendes 'præcist'
- At hjælpemidlerne fungerer sammen
- At der er tilstrækkelig plads til rådighed
- At forflytningen er nøje planlagt og at der er udpeget en leder for forflytningen
- At der er en god kontakt til den bariatriske person og at personen løbende forklares hvad der skal ske, så han kan føle sig tryk

Efter øve dagene og undervisningsdagene var erfaringen, at de forflytninger, hvor man ikke skal op mod tyngden er de mindst komplicerede eks. højere op i seng, fra leje til leje og vending i seng modsat eks. fra seng til stol, fra seng til gående og fra gulv til seng.

Konklusion

På baggrund af indhentet viden udvikledes algoritmerne, risikovurderingsmodellen, respektmodellen, bariatrimodellen og bariatripolitikken, som samler alle elementer i forhold til bariatrområdet.

Da algoritmerne var udviklet, blev metoderne udviklet og afprøvet i praksis.

For at kunne anvende hensigtsmæssige hjælpemidler blev danske firmaer bedt om at præsentere deres specialehjælpemidler til svært overvægtige for en gruppe bestående af projektleder, projektkonsulent, koordinatoren fra Faxe Kommune og koordinatoren fra Stevns Kommune. Denne præsentation strakte sig over to dage.

På baggrund af øvedagene var det muligt at pege på en række forudsætninger, der skal være til stede for en vellykket flytning. Generelt kræver forflytningerne at dem som skal udføre forflytningerne er oplært i metoderne og hjælpemidlerne og kan arbejde sammen. Det er ofte marginalerne, der afgør om en forflytning lykkes eller mislykkes. Efter øve dagene var alle enige om at det kan lade sig gøre at forflytte bariatriske personer uden at det føles belastende for det plejepersonale der skal udføre forflytningerne.

Data fra uddannelsesevalueringen

Kursusdeltagerne kom spontant med positive udsagn, såsom:

- jeg er overrasket over, at man kan flytte overvægtige uden at, det er tungt
- jeg tror, slet ikke det behøver at være tungt
- utroligt, at det slet ikke virkede tungt, når man har de rigtige metoder
- det har været godt at mærke og prøve, at det kan lade sig gøre
- genialt med to stykker spilerdug
- teknikken kan bruges mange steder
- vi bruger ikke så mange kræfter – det er lettere

Konklusion

Kursusdeltagerne udtrykte spontant at det kunne lykkes at flytte bariatriske personer uden, at det er tungt. De udtrykte desuden at det var godt at mærke og prøve metoderne, samt de kan bruges mange steder.

Data fra Audit-undersøgelsen

Alle fem auditdeltager scorede forflytningsmetodernes egnet som tilfredsstillende både før og efter den fri drøftelse.

Begrundelserne var at forflytningerne ser egnede ud og for det meste er meget illustrative. En enkelt havde prøvet forflytningsmetoderne af, hvor der var to personer i sengen. Hun siger:

Det fungerer godt. Jeg er overbevist om, at det er rigtig gode forflytninger. Og vi kan bruge det til mange forskellige patienter. Det er rigtig godt.

En enkelt synes ikke der er så meget nyt. Generelt var der i gruppen bekymring for hvordan det i praksis vil være muligt at være så mange personaler, som det er nødvendigt at være, til forflytningerne.

Derudover kom forslag til forbedringer såsom:

- En ønsker at politik kapitlet kommer længere frem i bogen.

- Der var ønske om at der i bogen kommer en begrundelse for at det er nødvendigt med mange hjælpere til den enkelte forflytning. Det er 'dødeligt alvor'.
- Der var ligeledes ønske om at bogen også dedikeres til ledelsen, således at de også får at vide, hvad man er oppe imod.
- Det vil være godt, hvis der bliver sat økonomi på skaderne, som følge af håndtering af overvægtige. På den måde vil det blive synligt at det kan betale sig at forebygge.

Konklusion

Samtlige auditedeltagere vurderer forflytningsmetoderne egnede. De har desuden forslag til forbedringer / udbygning, samt bekymring om den dagligdag hvori metoderne skal implementeres.

Udvikling af anvendeligt undervisningsmateriale

Der er udarbejdet undervisningsmateriale i form af en bog, samt DVD i forflytning og håndtering af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter – på baggrund af praktisk og teoretisk viden om forflytningsteknikker og etik, samt analyser og afprøvninger af metoder i konkrete situationer.

Resultater fra udviklingsprocessen

Udarbejdelse af materialet er sket på baggrund litteraturstudie, studiebesøg i bl.a. USA, analyse af forflytningssituationer med figurant samt afprøvning i konkrete situationer ligeledes med figurant. Søgning på internettet og bibliotek.dk er foretaget ud fra søgeordene 'etik', 'stigmatisering', 'overvægt', 'diskrimination', 'stigma', 'discrimination', 'weight bias', 'obesity', 'overweight' og 'bariatric'. Viden vedrørende etik er primært indhentet fra amerikansk litteratur og den primære kilde har været Weight Bias af Kelly Brownell, 2005.

Kelly D. Brownell² og Rebecca Puhl³ udtaler at

"We have been studying bias and discrimination in obesity for four years and have found striking results. Clear discrimination against overweight people has been documented in three areas: education, health care, and employment. The reason for this appears to be very strong anti-fat attitudes. For example, 28% of teachers in one study¹ said that becoming obese is the worst thing that can

² Kelly D Brownell, PhD, is Professor and Chair of Psychology and Professor of Epidemiology and Public Health at Yale University.

³ Rebecca Puhl is an intern in clinical psychology.

happen to a person; 24% of nurses said they are 'repulsed' by obese persons; and, controlling for income and grades, parents provide less college support for their overweight children than for their thin children." (Stigma and Discrimination in Weight Management and Obesity, Kelly D Brownell, PhD Rebecca Puhl, 2003).

Brownell og Puhl udtaler desuden i ovenstående og andre artikler, at diskrimination fra personalets side kan føre til at svært overvægtige personer ikke søger hjælp hos sundhedsvæsenet.

Målgruppen for undervisningsmaterialet er SoSu assistenter og SoSu hjælpere, som hører til gruppen af kortuddannede på arbejdsmarkedet. For at finde en skrive- og opbygningsform, der passede til målgruppen blev SoSu skolen i Næstved kontaktet, for anbefaling af gode lærebøger, som der kunne søges inspiration i med hensyn til sprogbrug og layout. Desuden skelede forfatterne til opbygning af anden litteratur omhandlende forflytning.

Der er anvendt professionel korrekturlæser Jon Bjørn Andersen⁴. Jon Bjørn Andersen blev bedt om at redigere og læse korrektur med målgruppen for øje.

Firmaet ProZ har leveret professionel layout til modeller og opsætning. Dette for at sikre, at alt kom til at virke indbydende og forståeligt.

Konklusion

Udarbejdelsen af materialet er sket på baggrund af indhentet viden. Målgruppen for undervisningsmaterialet er SoSu assistenter og SoSu hjælpere, som hører til gruppen af kortuddannede på arbejdsmarkedet. For at finde en skrive- og opbygningsform, der passede til målgruppen blev SoSu skolen i Næstved kontaktet, for anbefaling af gode lærebøger, som der kunne søges inspiration i med hensyn til sprogbrug og layout. Desuden skelede forfatterne til opbygning af anden litteratur omhandlende forflytning.

En professionel korrekturlæser blev bedt om at redigere og læse korrektur med målgruppen for øje.

Der er anvendt professionel layout'er med stor erfaring i udarbejdelse af modeller og opsætning for at sikre, at alt kom til at virke indbydende og forståeligt.

---

⁴

Jon Bjørn Andersen er uddannet folkeskolelærer og cand. mag. i danske og kultursociologi. Jon Bjørn Andersen har i mange år arbejdet som forlagskonsulent herunder korrektur. Blandt de største opgaver er korrekturlæsningen af Den Store Danske Encyklopædi. Korrekturlæsningen har bl.a. omfattet både skøn- og faglitteratur, undervisningsmateriale samt rapporter og andre udgivelser fra ministerier.

Faglige argumenter

Med ovenstående bøger og fagpersoner som inspiration besluttede forfatterne at skrive bogen på følgende vis:

- At opdele i tre dele: en teoridel, en praktisk del med mange billeder samt en tillægsdel
- At, hvor det var muligt, tale direkte til læseren
- Ikke at lave litteratur fortegnelse efter hvert afsnit, men placere en samlet liste i del tre og desuden udarbejde kort liste "For dig der har lyst til at læse mere" med letlæseligt litteratur.
- Kun at bruge fagudtryk og fremmedord, hvor det var nødvendigt
- At udarbejde og indsætte begrebsafklaring på de anvendte fagudtryk
- At skrive i korte sætninger og i korte kapitler

For at gøre bogen indbydende og overskuelig, blev det desuden besluttet:

- At bogen skulle være i A4 format således at det er muligt at kopiere de enkelte sider
- At skrive på hver anden side, således at det er muligt at skrive noter ind

Forfatterne drog den erfaring på kurserne at hjælperne havde stor glæde af de konkrete metoder såsom eks. risikovurderingsmodellerne og algoritmerne, når de skulle planlægge en forflytning. Hjælperne anvendte bogens konkrete metoder, når de var introduceret til dem og fik dem afprøvet i en bunden opgave. Alle nøglepersoner var blevet bedt om at læse bogen til kurset for nøglepersoner, men ingen af dem anvendte metoderne spontant. Det er derfor forfatternes klare opfattelse, at for at metoderne anvendes i praksis er det nødvendigt at de er introduceret først i en undervisningssituation.

Forfatterne vurderer, at bogens stærke side er dens modeller og metoder, som er praktisk anvendelige, når der skal findes løsninger på opgaver, hvor hjælperne ikke selv er klar over alle opgavens elementer. Bogen giver anvisninger på løsning af de mest basale forflytninger. Det havde været ønskeligt at der havde været mulighed for i billeder og film at vise alle de forflytningsmetoder, som foreslås anvendt i algoritmerne. Det havde også været ønskeligt, at det havde været muligt, at give forslag til løsning af mere komplekse hverdagssituationer som eks. tøj af og på, toiletbesøg og badning. Det havde også været til stor gavn, hvis det havde været muligt at give eksempler, hvor der tages hensyn til eventuelle andre udfordringer som eks. lammelser. Bogen er at opfatte som en grundbog, og som sådan dækker den de mest basale krav.

Bogen kan styrkes ved at modellerne lay outes, så det er muligt at printe dem ud på en A4 side og hænge dem op. Flere af billederne skal skæres eller tages om, da kvaliteten i forhold til lys og/eller beskæring kunne være bedre.

Konklusion

På baggrund af indhentet viden og med rådgivning fra fagpersoner blev bog og dvd udarbejdet så det var præcist målrettet målgruppen. Bogen blev gjort overskuelig, letlæselig og genkendelig.

Forfatterne vurderer at bogens stærke sider er at den er overskuelig, letlæselig og genkendelig. Bogen kan styrkes ved lay out af modeller, så det er muligt at printe dem ud på en A4 side og hænge dem om. Ligeledes kan still billedernes kvalitet med fordel forbedres.

Resultater fra uddannelsesevalueringen

Kursusdeltagerne havde udelukkende positive kommentarer til bogen generelt og havde nedenstående kommentarer til forbedringer:

- Der er dvd fejl i algoritme 1. Der er ikke forbindelse mellem linje 1 og 3
- I algoritme 5 – Camel virker det som om figuranten er ved at falde ned af hjælpemidlet
- Jeg har meget svært ved at høre, hvad der bliver sagt
- Vi vil gerne have en kopi af kropsformerne
- Det kunne være godt, hvis der var tegninger af kropsformerne
- Det vil være godt, hvis der i bogen var et arbejdsark til risikovurdering. Så kunne vi lægge det i vores forflytningsmapper, og så kunne vi regelmæssigt lave en vurdering

Konklusion

Kursusdeltagerne havde udelukkende positive kommentarer til bogen generelt og havde blot kommentarer til forbedringer.

Resultater fra Audit-forløbet

Samtlige auditdeltagere vurderer bogens indhold som tilfredsstillende både før og efter den fri snak. Begrundelserne herfor er at bogen skønnes meget relevant og ligeledes de emner den tager op. Det er en bog der stiller spørgsmålstegn, og

viser hvad man skal gøre i forhold til hjælpemidler. Der bliver udtalt at bogen i hvert fald er med til at give forflytningsvejledere og politikere det, som skal til for at få en øjenåbner for fremtidens udfordringer. Det bliver bemærket, at det er rart med en bog der ikke har berøringsangst i forhold til bariatriske patienter, samt, at der er respekt overfor patienterne. Kapitlet om etik bliver fremhævet.

Der bliver forslag til forbedringer/udbygning:

- Evt. et kapitel om lovgivning
- Det kunne nævnes at der skal laves APV på disse forflytninger
- Det skal fremhæves, at hvis det ikke er muligt at få patienten ud på badeværelset, skal vask foregå i sengen, så etisk som muligt. For at beskytte personalet.
- Der kan stå noget mere om pladsforhold og det med tomme hjælpemidler. For at spare plads kan evt. henvises til AT's hjemmeside.
- En mener at kapitlet om kropsformer er for kantet, en anden mener, at det er letlæseligt og forståeligt

Samtlige deltagere vurderer bogens brugervenlighed som tilfredsstillende både før og efter den fri drøftelse. Begrundelserne var at man både kan se og høre den, så den kan komme ud i alle hjørner, også til de der er funktionelle analfabeter. Den er brugervenlig og god at slå op i, og bogstavstørrelsen må endelig ikke laves om. Den virker overskuelig og genkendelig, også grundet bariatrimodellen. Indholdsfortegnelsen kan anvendes som opslagsværk. Godt med indledning til hvert kapitel og at de fine ord forklares. En enkelt synes ikke den er specielt lækker, der er lidt rapport over den.

Forslag til forbedringer/udbygning:

- Det vil være godt, hvis den også kan ligge på nettet, så vi kan printe ud.
- Der skal være mere konsekvens omkring låsning af hjælpemidlerne. Nogle steder står det der og andre steder gør det ikke.
- Der står ikke at man ikke skal låse lift, når man tager patient op fra gulvet.
- Der skal være lidt mere systematik og konsekvens i risikovurderingsmodellen. Det vil være godt, hvis den lay-outes, så den kan printes ud.

Samtlige deltagere vurderer DVD'ens anvendelighed som tilfredsstillende både før og efter fri snak. Begrundelserne er at den giver et godt billede af processen. Den er meget grundig og langsom, og den går gennem processerne fra A-Z.

Fortælleren gør det godt, og er god til at fortælle, hvad han gør. Der er mange muligheder i DVD'en, virkelig professionelt. Professionelt filmet. Det er nemt at se, hvad man gør, og det er nemt at finde rundt i DVD'en. Den gode kvalitet af optagelserne blev flere gange nævnt, samt at fotografen fint har forstået af skifte mellem hel billeder og nærbilleder. Hos en af personerne var der problemer med DVD'en, hun kunne ikke komme ind i det hele.

Forslag til forbedringer/udbygning:

- Seancen til bækkenstol er overflødig.
- Der mangler en afslutning f.eks. at Lene siger farvel i hovedmenuen.
- Det vises ikke ens i bog og på DVD, hvordan spilerdug puttes rundt om ben stroppen på sejlet.
- Der må gerne være flere ord på eks. hvordan håndled skal holdes og at man skal bruge vægtoverføring osv.
- Måske alle hjælpere skal præsenteres.
- Der er ikke konsekvens i hvad vej spilerdug rulles rundt om lagen.
- Det ville være godt at nævne at der skal være to lagener i sengen.
- Det kunne være godt, hvis der blev sagt noget om arbejdsteknik.

Før den fri drøftelse vurderede tre personer billedernes brugervenlighed og tilfredsstillende og to personer vurderede dem som mindre tilfredsstillende. Efter den fri snak vurderede fire personer dem som mindre tilfredsstillende og en person vurderede dem som ikke tilfredsstillende. Begrundelserne var forskellige. Tre personer mente at de var brugervenlige, instruktive og nemme at arbejde efter. To personer mente at de var rodede, mørke og det var svært at se hvad der bliver gjort. Forbedringer gik på at de skulle være mere skarpe, klare og lyse. Kursuslederen spurgte om bogen kunne undvære billeder. Hertil svarede alle nej, det visuelle skal med.

Samtlige deltagere vurderede algoritmernes anvendelighed som tilfredsstillende både før og efter den fri snak. Begrundelserne herfor var at de er pædagogisk opbyggede, de er anvendelige. De er læsevenlige om man kan bruge dem, og de er overskuelige.

Forslag til forbedringer/udbygning

- I skal lige gennemgå algoritmerne for at sikre at I er konsekvente med de gode råd.

- Det vil være godt hvis der står, at det altid skal være forsvarligt og loven skal være overholdt.
- Nogen gange er I lidt i tvivl om, om I henvender jeg til en kommune eller et hospital. Skriv evt. bare tilkald hjælp.
- Det kunne godt være noget om at rejse sig fra en stol.
- Der må også godt her stå noget om kropsforme og hvad man skal i betragtning.

Samtlige deltagere vurderede materialets anvendelighed som tilfredsstillende både før og efter den fri drøftelse. Begrundelsen var at det er en styrke at det hele er med og at det hænger sammen. Det er godt og letforståeligt. Det blev nævnt at det vil være helt godt, hvis billederne laves om. Der var her ikke nævneværdige forslag til forbedring eller udbygning.

Konklusion

Auditdeltagerne vurderer enigt, at der er udviklet anvendeligt undervisningsmateriale. Samtlige auditdeltagere vurderer materialet som tilfredsstillende. Der var ønsker at billederne laves om og en række andre forslag til mindre forbedringer i tekstmaterialet.

Evaluering af resultatmålene

Nedsætte risikoen for skader og sygefravær som følge af håndtering af svært overvægtige borgere

Indhentet viden

Arbejdstilsynets vejviser på området og relevante AT-vejledninger, Branchearbejdsmiljørådets Social- & Sundheds vejledninger samt Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø's rapport *Sygefravær blandt plejemedarbejdere i ældreplejen* er anvendt som baggrundsmateriale.

Desuden har forfatterne fulgt de evidensbaserede vejledninger, som er udgivet af VISN 8. Disse vejledninger danner, basis for opbygning af kapitlerne i bogens del 1 (teoridel) og selve metoderne som VISN8 har beskrevet i deres algoritmer, er direkte anvendt til udarbejdelse af en dansk algoritme model.

Bogens teoridel er opbygget omkring Bariatrimodellen, der indeholder områderne

- Baggrundsviden. Kapitlet er en generel indføring i overvægtsoområdet og giver et billede af udviklingen globalt og nationalt samt årsagerne hertil.

- Etik og kommunikation. Kapitlet giver viden om, hvordan den bariatriske person kan have det i mødet med sundhedsvæsenet, og hvordan personalet kan opleve det møde. Kapitlet giver desuden vejledning til, hvad der kan gøres for at skabe en god og ligeværdig dialog med den bariatriske person, så personen føler sig behandlet med værdighed og respekt. I kapitlet introduceres modellerne "Det negative forløb" og "Det positive forløb" samt RESPEKT modellen, der giver vejledning til behandling af den bariatriske person med respekt.
- Håndtering og forflytning. Kapitlet beskriver de udfordringer, der kan ses i forbindelse med forflytning af bariatriske personer og de mulige løsninger, der kan findes, når forflytningen skal lykkes. Kapitlet giver vejledning til den analyse der skal foretages inden forflytningen, en model til risikovurdering og en gennemgang af de særlige forhold, man skal være opmærksom på, omkring den bariatriske persons kropsform i relation til forflytning.
- Hjælpemidler og fysiske rammer. Kapitlet giver nyttige tips til valg af udstyr til bariatriske personer og der gives eksempler på tjek lister, som kan anvendes ved valg og indkøb af bariatriske hjælpemidler. Desuden gives vejledning vedrørende pladsforhold og de særlige forhold der er ved transport af bariatriske personer.
- Uddannelse. Kapitlet beskriver den uddannelse, som det er nødvendigt, at personalet modtager inden de påbegynder deres arbejde med bariatriske personer. Der gives konkret forslag til organisering af uddannelsen og indhold af uddannelse for forflytningsvejledere og nøglepersoner.
- Organisering. Kapitlet beskriver, hvordan indsatsen i forhold til pleje af bariatriske personer kan organiseres. Der gives forslag til den overordnede organisering, og der gives konkrete forslag og opmærksomhedspunkter til den konkrete situation. Der gives desuden forslag til udarbejdelse af en politik på området.

Konklusion

Som baggrundsmateriale for udvikling af metoder der kan nedsætte risiko for nedslidning og sygefravær er anvendt vejledninger udgivet af At og NFA, samt de evidensbaserede metoder, der er udviklet af VISN8 og indhentet litteratur. Materialet er anvendt til udarbejdelse af den danske algoritmemodel samt bariatrimodellen, der indeholder de elementer, som forfatterne vurderer skal være gennemgået for det er muligt at sikre en succesfuld implementering.

Faglige argumenter

På baggrund af de udviklede algoritmer blev der foretaget konkrete afprøvninger af de beskrevne forflytninger.

Det foregik i et træningslokale med deltagelse af:

- Projektleder og projektkonsulent. Deres kompetencer relaterede sig til deres erfaring som mangeårige forflyttere og undervisere i området, samt at være dem der havde udviklet materialet til bog og dvd.
- En koordinator fra hver Faxe og Stevns Kommuner. Begge koordinators er uddannede terapeuter og er ansvarlig for uddannelse og drift af forflytningsorganisationerne i deres respektive kommuner.
- En figurant på 220 kg.

Hele forløbet bestod af 2 træningsdage, 1 dag hvor der blev optaget foto og 2 dage hvor der blev optaget video.

De forflytningssituationer, som blev afprøvet, blev valgt ud fra, at de var basale og de som oftest anvendes i hverdagen af plejepersonalet (vending i seng, højere op i seng, fra seng til kørestol / stol / bækkenstol og omvendt, op fra gulv). Der blev venligst udlånt relevante hjælpemidler målrettet bariatriske personer hos firmaer i DK.

De enkelte forflytningssituationer blev afprøvet igen og igen, til gruppen vurderede at forflytningen kunne foretages forsvarligt, var forståelig og reproducerbar. Forflytningen skulle være egnet. Egnet blev defineret som: *reducerer belastningen for personalet og nedsætter risikoen for skader.*

Konklusion

På baggrund af de udviklede algoritmer blev der foretaget konkrete afprøvninger af de beskrevne forflytninger.

De enkelte forflytningssituationer blev afprøvet igen og igen, til gruppen vurderede at forflytningen kunne foretages forsvarligt, var forståelig og reproducerbar. Forflytningen skulle være egnet. Egnet blev defineret som: *reducerer belastningen for personalet og nedsætter risikoen for skader.*

Resultater fra uddannelsesevalueringen

Kursusdeltagerne er spontant kommet med nedenstående kommentarer:

- Godt med bogen (prøvetryk). Det virker godt, når vi selv skal finde frem til løsninger
- Hvis man laver en risikovurdering og bruger algoritmerne, går det hele af sig selv.
- Jeg er overrasket over at man kan flytte overvægtige uden det er tungt
- Jeg tror slet ikke det behøver at være tungt

Konklusion

Kursusdeltagerne vurderer spontant, at det ikke er tungt og hvis man laver en risikovurdering, så går det hele af sig selv.

Resultater fra Audit-forløbet

Auditdeltagerne har ikke afprøvet modeller og metoder i praksis, men alle har en stor erfaring indenfor arbejdsmiljø og forflytningsområdet. To af deltagerne har afprøvet nogle af forflytningsmetoderne.

Deltagerne kommer med følgende kommentarer:

- Bogen er meget relevant og emnerne også. Emnerne behøver man ikke kun bruge til overvægt. Det er godt under bygget. Den her bog er i hvert fald med til at give forflytningsvejledere og politikere det, som skal til for at få en øjenåbner for fremtidens forflytninger.
- Det er et enormt problemkompleks. Vi bliver nødt til at forholde os til det. Vi skal tage fat om det. Det er en problematik, som kan stå helt alene, og som skal tages særskilt fat på.
- Det er gode forflytninger og vi har afprøvet med 2 i sengen. Jeg syntes det fungerer godt. Jeg er overbevist om, at det er rigtig gode forflytninger, Og vi kan bruge det til mange forskellige patienter. Det er rigtig godt.
- God basis til at opstarte en bariatrigruppe

Deltagerne har ikke en generel kritik til materialet, men har mange forslag til forbedringer bl.a.:

- Det politiske skal mere frem
- Vejledningerne er nogen gange for flinke, - det er dødelig alvor

- Der skal mere fokus på, at man skal overholde lovgivningen
- Konkrete anvisninger til forbedring af arbejdsteknik
- Opfordring til at konsekvensrette materialet

Konklusion

Auditdeltagerne vurderer generelt materialet meget brugbart, og har udelukkende konstruktive ændringsforslag til indhold.

Bidrage til at den svært overvægtige borger oplever en professionel behandling i mødet med sundhedspersonalet

Indhentet viden

BAR SoSu skriver således på sin hjemmeside www.forflyt.dk :

En undersøgelse som BAR SoSu har fået lavet i 2005 viser, at kommunernes plejecentre og hjemmepleje får flere og flere svært overvægtige borgere over 150 kg. Det er mennesker, som ikke kan løftes af en standardlift, og som har brug for en bredere seng, en større kørestol og større tøj end andre borgere. Borgernes vægt indgår naturligt i den visitation og faglige vurdering af deres behov, som Serviceloven kræver. Men det er ikke alle kommuner, der råder over den nødvendige viden og de nødvendige hjælpemidler til at sikre, at borgeren får den nødvendige pleje og omsorg, samtidig med at medarbejderne har et godt arbejdsmiljø.

Der står desuden at tunge borgere stiller særlige krav. For at disse krav kan honoreres kræves følgende: :

- Personalet skal være uddannet i de særlige teknikker, som skal bruges ved forflytning af svært overvægtige.
- De rigtige hjælpemidler skal være til rådighed.
- Der skal være ekstra plads omkring borgeren.
- Der er ofte brug for ekstra personale til forflytning og pleje.
- Personalet taler åbent med borgerne om deres overvægt, så begge parter er trygge og afklarede om, hvordan forflytning og pleje skal foregå.

Marylou Muir ⁵ skriver i Safe Patient Handling and Movement kap. 3 at højrisiko situationer ved forflytning af bariatriske patienter er ved

- Forflytning fra seng til stol, stol til toilet eller stol til stol
- Lateral forflytning til og fra seng, bære og transportleje
- Placering i seng: vending fra side til side og højere op i seng
- Placering i stol: kørestol, stol eller lænestol
- Pleje af patienten som kræver adgang til specifikke dele af kroppen (lemmer, bagdel eller mave).
- Transport

Disse anbefalinger afspejles i interview med svært overvægtige personer, som har erfaringer med sundhedsvæsenet. Interviews er foretaget af forfatterne, og citater herfra anvendes direkte i materialet.

Marylou Muir skriver desuden, at bariatriske patienter kan være mere sensitive i forhold til kommentarer og den udførte praktik fra hjælperen, samt at det er vigtigt at vise respekt og tage vare for patientens værdighed.

For at leve op til disse krav anbefaler Dr. Audrey Nelson⁶ at personalet skal forstå og kende til, hvilke tekniske løsningsmuligheder der forefindes, at de kan identificere hvilke hjælpemidler der er behov for samt at personalet er i stand til at implementere algoritmerne i plejen af den bariatriske person. Desuden er det nødvendigt at have en politik, som indeholder alle vigtige elementer for at implementeringen kan lykkes.

Konklusion

For at kunne tilføre personalet viden, som medfører at den svært overvægtige borger oplever en professionel behandling i mødet med sundhedspersonalet er anvendt en undersøgelse foretaget af BAR SoSu i 2005 og resultater af interviews med svært overvægtige personer, der har haft kontakt med sundhedsvæsenet. Denne viden er suppleret med materiale udviklet af Mary Lou Muir kombineret med Dr. Audrey Nelsons erfaringer og anbefalinger.

---

⁵ Marylou Muir, RN, OHN, has a certificate in Occupational Health Nursing. She is the Coordinator of Injury Prevention and Disability Management for the Winnipeg Regional Health Authority, Winnipeg, Manitoba, Canada, and has extensive involvement in nursing management for bariatric patients.

⁶ Audrey L. Nelson, PhD, RN, FAAN, Director of the Department of Veterans Affairs VISN 8 Patient Safety Center of Inquiry, Tampa, FL, has over 31 years experience in nursing and currently serves as the associate chief of nursing service for research at the Tampa VA.

Faglige argumenter

Alle litteraturens anbefalinger og erhvervede erfaringer fra interviews er anvendt for at gøre behandlingen af den bariatriske person professionel, og er anvendt i opbygningen af bogens teoridel og praksis del 2 og dvd ved algoritmerne og beskrivelse af forflytning i praksis beskrevet i tekst, stilbilleder og film.

Vigtige kommentarer fra informanterne var bl.a.:

- Husk at tale til mig og ikke kun at se min vægt
- Selv om jeg var indlagt for noget andet, taler alle hele tiden om min vægt
- Jeg er bange for at blive indlagt, så alle kan se mit fedt der vælter ud
- Jeg forventer, at blive behandlet negativt, sådan har det altid været

Under hele forløbet blev figuranten kontinuerligt spurgt til, hvordan kontakt og selve forflytningen blev oplevet såvel i forholdt til relevant oplysning, etik respekt, tryghed og gennemførslen af selve forflytningen. Figurantens kommentarer blev implementeret i løsningerne.

Vigtige kommentarer fra figuranten var bl.a.:

- Sørg for at jeg er tryk, fortæl hvad I gør
- Lad være med at tale hen over mig
- Hvis I er mange om forflytningen, skal der være en bestemt der taler med mig
- Jeg regner med at I ved hvad I gør, så I behøver ikke involvere mig i planlægningen

Konklusion

Alle litteraturens anbefalinger og erhvervede erfaringer fra interviews er anvendt for at gøre behandlingen af den bariatriske person professionel, og er anvendt i opbygningen af bogens teoridel og praksis del 2 og dvd ved algoritmerne og beskrivelse af forflytning i praksis beskrevet i tekst, stilbilleder og film.

Under hele forløbet blev figuranten kontinuerligt spurgt til, hvordan kontakt og selve forflytningen blev oplevet såvel i forholdt til relevant oplysning, etik respekt, tryghed og gennemførslen af selve forflytningen. Figurantens kommentarer blev implementeret i løsningerne.

Resultater fra uddannelsesevalueringen

Kursusdeltagere kom på undervisningsdagene spontant med nedenstående kommentarer:

- Hvis man laver risikovurdering og bruger algoritmerne, går det hele af sig selv
- Vi vil gerne have en kopi af kropsformerne
- Jeg er overrasket over at man kan forflytte overvægtige uden at det er tungt
- Jeg tror slet ikke at det behøver at være tungt
- Nu vil jeg ikke være bange eller nervøs næste gang jeg står overfor en meget stor patient eller borger
- Vi vil se med andre øjne når vi får en overvægtig næste gang
- Vi (ff. vejlederne) skal passe på ikke at snakke hen over hovedet på borgeren
- Vi skal huske etikken når vi øver og arbejder

Konklusion

Kursusdeltagerne er i undervisningen blevet meget opmærksomme på at det er vigtigt at huske etikken i omgangen med svært overvægtige, samt at det ikke behøver at være tungt at udføre en forflytning.

Resultater fra auditforløbet

Auditdeltagerne blev ikke specifikt adspurgt om materialet bidrager til at den bariatriske person, vil opleve en professionel behandling.

Auditdeltagerne kom med bl.a. med nedenstående kommentarer:

- Jeg synes kropskapitlet er letlæseligt og forståeligt
- Jeg kan godt lide at etikken er i bogen, så man ikke kan komme uden om den
- Bogen er meget relevant og emnerne også
- Etikdelen er vældig god. Det er rart, at der er en bog, der ikke har berøringsangst i forhold til at der er afstandtagen til bariatriske patienter. Bogen favner bredt. Der er mange gode forflytninger i.

- Bogen har respekt om de overvægtige

Auditdeltagerne havde forslag til forbedringer:

- Det er vigtigt, at der står om transportveje. Og at der står, at hvis man ikke kan få patienten ud på badeværelset, skal man foretage senge bad.
- Det ville være rart, hvis man udbyggede og hvert kapitel havde sin egen bog.
- Politikkerne skal være i orden. Derfor skal politikerne være med og der skal bevilges ekstra. Det kan god fremhæves.

Konklusion

Auditdeltagerne blev ikke specifikt adspurgt om materialet bidrager til at den bariatriske person, vil opleve en professionel behandling.

Resultater fra uddannelsesevalueringen

Om kurserne

Der blev valgt en model, hvor samtlige forflytningsvejledere i de to kommuner fik 1 dags undervisning. Derefter blev der udpeget 10 personer, som fik yderligere 2 dages undervisning, og herefter skulle fungere som nøglepersoner.

For de personer, der er uddannet nøglepersoner, blev indskrevet i deres funktionsbeskrivelse for forflytningsvejledere, at de i fremtiden vil udfylde denne funktion.

Forflytningsvejlederne skal efter endt kursus kunne vejlede kollegaer i simple forflytningssituationer og kunne vurdere, hvornår det er nødvendigt at inddrage en nøgleperson.

En nøgleperson skal bl.a være i stand til at analysere en forflytningssituation og kunne komme med kreative forslag, samt samarbejde med plejepersonalet.

Kurserne har baseret sig om emnerne indenfor Bariatrimodellen med stor fokus på praktisk håndtering. På kurserne har der på en stor del af det enkelte kursusforløb været figurant til rådighed.

Evaluering af aktivitetsmål

Afholdelse af 1 dagskurser for forflytningsvejledere

Der blev afholdt 4 identiske grundkurser for forflytningsvejledere af 1 dags varighed. Planlagt skulle deltage 50 forflytningsvejledere. I alt deltog 49 forflytningsvejledere, da 1 person blev forhindret i sidste øjeblik.

Såvel forflytningsvejledere som nøglepersoner kom med kommentarer til kurserne. Kommentarerne fremgår af nedenstående tekst samt af dataopgørelsen (Bilag 5).

Forflytningsvejlederne fik udleveret prøvetryk af bog + DVD på selve kursusdagen. De havde derfor ikke mulighed for at kommentere på materialet, da det ikke var kendt af dem på forhånd.

Afholdelse af 2 dageskurser for forflytningsvejledere

Der blev desuden afholdt et overbygningskursus for nøglepersoner af 2 dages varighed. Det var planlagt at 10 personer skulle deltage på kurset. Umiddelbart inden kursus start blev en af de kommende deltagere optaget på skole, og det var ikke muligt på den korte tid at rekruttere en ny deltager. Kurset blev således gennemført af 9 deltagere.

Nøglepersonerne havde fået prøvetryk af bog + DVD udleveret i forvejen, hvorfor de havde mulighed for at kommentere på materialet. Kommentarerne kom spontant, og er sat ind i dokumentet, hvor det er relevant i forhold til emne.

Undervisernes vurdering

Generelt har kurserne forløbet med stor entusiasme og høj grad af koncentration. 1 dages kurserne for forflytningsvejlederne var noget pressede, da der skulle være introduktion til områdets teori, og der skulle være mulighed for at øve. Holdene var forskellig af størrelse, og det er undervisernes vurdering at på de hold, hvor der var få deltagere, fik deltagerne et langt større udbytte af den praktiske del i forhold til holdet med mange deltagere.

Det er derfor undervisernes vurdering:

- Det er at anbefale at basiskursus for forflytningsvejledere foregår over 2 dage således, at der er mere tid til de praktiske forflytninger
- At der ved mere en 15 deltagere er 2 figuranter til rådighed, således at alle får høj grad af mulighed for at øve

- Hvis det er muligt vil det være hensigtsmæssigt at de to figuranter er forskellige af kropsform.
- At overbygningskursus er på 1 dag og at indholdet her fokuseres på risikovurdering og problemløsning
- Det er hensigtsmæssigt at der er god plads til rådighed, og at der er flere rum til rådighed, således at gruppearbejde og praktisk øvning kan adskilles

SAMMENFATNING AF AKTIVITETSMÅLENE

Kurserne er gennemført som planlagt. Det er undervisernes anbefaling at kursusformen ændres således at basiskurserne gennemføres over 2 dage således at der er mere tid til praktisk øvning og at kursus for nøglepersoner gennemføres på 1 dag med fokus på risikovurdering og problemløsning.

Resultatmål

At mindst 90 % af medarbejderne, som har modtaget materialet, samt undervisningen oplever, at materiale + undervisning har øget deres kompetencer i forhold til håndtering og forflytning af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter.

De 49 forflytningsvejledere besvarede såvel et 'før- og eftermålingsskema' med fokus på handleparathed samt et eftermålingsskema med fokus på kvaliteten af uddannelsesindholdet. De 9 nøglepersoner fik desuden udleveret et eftermålingsskema med fokus på kvaliteten af indholdet og på muligheden for at varetage den fremtidige opgave som nøgleperson.

Skemaet er udviklet af Knud Ramian⁷ og er bygget op efter en teori om handleparathed ('planned behaviour'). Det betyder, at det rummer spørgsmål, der er indikatorer for forskellige aspekter, der knytter sig til fremtidig handling. 1) Viden om, hvad der skal gøres, og 2) troen på at det er muligt og overkommeligt, 3) lysten til at handle 4) opfattelsen af om det efterspurgt og ønskeligt på arbejdspladsen. Skemaerne er tilpasset til dette undervisningsforløb.

---

⁷ Knud Ramian, Cand. Psyk., er Seniorrådgiver ved Center for Kvalitetsudvikling og free-lance organisationsrådgiver. Knud Ramian har bl.a. specialiseret sig inden for områderne evaluering, programteori, virkningsevaluering, dokumentation og praksisforskning.

Herudover blev der indarbejdet et spørgsmål om deltagernes opfattelse af undervisnings egnethed til læring på dette område.

Kursusdeltagere

Før- og eftermåling – 1 dags kurser for forflytningsvejledere

Kursisterne fik udleveret enslydende skema ved start og slut på kurset. Skemaet var udformet som et struktureret spørgeskema med gradueret svarmulighed.

Spørgsmål 1: Hvor mange ideer har du til, hvordan man kan forflytte svært overvægtige personer? Svarmulighed fra ingen til mange.

Ingen Mange
/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Der var i alt 49 besvarelser. 48 personer er rykket op på skalaen, og 1 person står samme sted ved før- og eftermåling. Det vil sige at 98% af deltagerne har rykket mod højre. De 49 personer har i alt 112 bevægelser, hvilket vil sige, at de i gennemsnit har rykket 2,3 trin mod højre.

Spørgsmål 2: Hvor klart står det for dig, hvordan du kan forflytte svært overvægtige personer?

Meget uklart Helt klart
/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Der var i alt 49 besvarelser. 47 personer er rykket op på skalaen, og 2 personer står samme sted ved før- og eftermåling. Det vil sige at 96% af deltagerne har rykket mod højre. De 49 personer har i alt 113 bevægelser, hvilket vil sige, at de i gennemsnit har rykket 2,3 tin mod højre.

Spørgsmål 3: Hvor interesseret er du i at arbejde med svært overvægtige personer?

Ikke særlig

Meget interesseret

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Der var i alt 49 besvarelser. 29 personer er rykket op på skalaen, 20 personer stod på samme sted. Af de 20 personer stod 18 i en af de to yderste trin både ved start og slut, og to personer stod i midten. De 49 personer har i alt rykket 29 bevægelser, hvilket vil sige at de i gennemsnit har rykket 0,6 trin mod højre. Af de 31 personer, der havde mulighed for at rykke, har de i gennemsnit rykket 0,9 trin, og 94% af dem har rykket.

Spørgsmål 4: I hvor stor udstrækning tror du, at undervisning i området svært overvægt kan hjælpe dig til at få ideer og værktøjer til forflytning af svært overvægtige?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Der var i alt 48 besvarelser. 45 af besvarelser har personerne ikke rykket og de stod alle ved start og slut i et af de to yderste trin til højre. De 3 personer som havde mulighed for at rykke havde alle rykket mod højre, og de havde samlet set rykket 5 trin mod højre.

Spørgsmål 5: I hvilket omfang tror du, at din arbejdsplads er interesseret i at ændrer eksisterende forflytningsrutiner? 19 bevægelser i alt.

I lille omfang
omfang

I stort

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Der var i alt 48 besvarelser. Fra start til slut havde 24 personer ikke rykket sig, 20 personer havde i alt rykket 25 trin rykket mod højre og 4 personer havde i alt rykket 6 trin mod venstre. Der var i undervisningen intet omkring organisatoriske tiltag i de to kommuner.

Resultaterne af før- og eftermåling kan ses i detaljer i bilag 6.

Eftermåling – 1 dags kurser for forflytningsvejledere

Skemaet er udformet således, at den enkelte kursist vurderer – på en skala fra 1 – 5 – kvaliteten af uddannelsesindholdet målt som oplevet kompetence ved kursusafslutning indenfor nogle bestemte områder. Højeste score er 5 og laveste 1.

Følgende data fremkom:

Spørgsmål 1: I hvor høj grad kan du identificere (opdage) vanskelige situationer i forhold til bariatriske personer?

Der var i alt 48 besvarelser.

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	10	26	12

Det vil sige at gennemsnittet af de 48 besvarelser lå på 4,04.

Spørgsmål 2: I hvor høj grad er du i stand til at vejlede dine kollegaer i simple løsninger i forhold til forflytning af bariatriske personer?

Der var i alt 48 besvarelser. Svarene fordelte sig således:

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	1	2	10	21	14

Det vil sige at gennemsnittet lå på 3,94.

Spørgsmål 3: I hvor høj grad vil du vide, hvornår det er nødvendigt at inddrage en person med yderligere viden på området (en nøgleperson)? Svarene fordelte sig således:

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	1	1	3	20	23

Det vil sige at gennemsnittet lå på 4,31.

I eftermålingskemaet for forflytningsvejledere er der en gennemsnitlig score for de 3 spørgsmål på lige godt 4, hvor 5 er højest mulige score. 48 ud af de 49 besvarelser havde en score på 3 eller derover. Variansen mellem spørgsmålene er så lille, at den ikke giver anledning til overvejelser.

Resultaterne af eftermåling for 1 dags kurser for forflytningsvejledere kan ses i detaljer i bilag 7.

Det kan således konkluderes at undervisningen har levet op til sine mål for indhold og tilførsel af viden og parathed hos deltagerne.

Spontane kommentarer fra 1 dagskurser for forflytningsvejledere

Følgende kommentarer fremkom fra kursisterne i forbindelse med 1 dags kurserne (bilag 6):

Indhold og struktur	Forflytningsmetoder	Figurant	Etik og kommunikation	Andet
godt at vi har rørt os godt med meget praksis god vekslen mellem teori	utroligt at det slet ikke virkede tungt når man har de rigtige metoder det har været	en enkelt mente at Palle (figuranten) kunne have været der i længere tid godt at Palle	nu vil jeg ikke være bange eller nervøs næste gang jeg står overfor en meget stor	supplerer hinanden (underviserne) godt rolige undervisere

og praksis tilpas med teori og praksis lærerigt rigtigt godt meget spændende – vil gerne lære mere der var for kort tid ved hver station god vægtning mellem teori og praksis gerne 1 dag mere	godt at mærke og prøve at det kan lade sig gøre genialt med to stykker spilerdug teknikken kan bruges mange steder vi bruger ikke så mange kræfter – det er lettere	(figuranten) kom med kommentarer undervejs godt med figurant godt med Palle (figurant) kunne ikke undvære Palle (figurant)	patient eller borger vi vil se med andre øjne når vi får en overvægtig næste gang vi (ff. vejlederne) skal passe på ikke at snakke hen over hovedet på borgeren vi skal huske etikken når vi øver og arbejder	for mange i øvelokalet hyggeligt at være sammen med så mange

Kommentarer fra koordinatører

Hver kommune har en koordinator for området, som er uddannet henholdsvis ergo- og fysioterapeut. Koordinatorerne kom efterfølgende spontant med følgende kommentarer tilsendt over e-mail:

Jamen jeg kan jo fluks sende en stor bunke roser til jer alle, stort set alle 'mine vejledere' der har været af sted har sendt mail med lutter roser, det har været super godt skriver de... (Pia Beck, koordinator, Faxe Kommune)

Det har været nogle gode dage, og der har kun været positive tilbagemeldinger fra undervisningen... (Martine Christensen, koordinator, Stevns Kommune)

Konklusion

Samtlige besvarelser har bevæget sig i positiv retning (højere talværdi) eller stået på samme sted ved før og eftermåling undtagen på indikatoren på arbejdsgivers indstilling

I en del af spørgsmålene har deltagerne allerede ved førmålingen befundet sig højt på skalaen, hvilket gør det vanskeligt at måle effektens størrelse på de, der i forvejen havde en høj grad af handleparathed.

rods det at der i undervisningen ikke var emner relateret til kommunernes varetagelse af området, har ca. 35 % af deltagere bevæget sig i positiv retning og ca. 8 % har bevæget sig lidt i negativ retning.

I eftermålingskemaet for forflytningsvejledere er der en gennemsnitlig score for de 3 spørgsmål på lige godt 4, hvor 5 er højest mulige score. 48 ud af de 49 besvarelser havde en score på 3 eller derover. Det kan således konkluderes at undervisningen har levet op til sine mål for indhold og tilførelse af viden og parathed hos deltagerne.

Eftermåling – 2 dages kursus for nøglepersoner

Der var 9 kursister på holdet, som alle fik udleveret det samme skema ved kursets afslutning. Alle 9 personer svarede på skemaet.

Skemaet var udformet som et struktureret spørgeskema, hvor den enkelte kursist – på en skala fra 1 – 5 – vurderede kvaliteten af uddannelsesindholdet indenfor nogle bestemte områder.

Højeste score er 5 og laveste 1.

Følgende data fremkom:

Spørgsmål 1: I hvor høj grad har du indsigt i det bariatriske område?

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	0	4	5

Besvarelserne lå i gennemsnit på 4,56.

Spørgsmål 2: I hvor høj grad har du opnået færdigheder i forflytning af bariatriske personer?

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	0	4	5

Besvarelserne lå i gennemsnit på 4,56.

Spørgsmål 3: I hvor høj grad har du opnået færdigheder i forhold til etik og kommunikation med bariatriske personer?

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	0	3	6

Besvarelserne lå i gennemsnit på 4,67.

Spørgsmål 4: I hvor høj grad vil du kunne foreslå løsning til en kollega i forhold til forflytning af en bariatrisk person?

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	0	3	6

Besvarelserne lå i gennemsnit på 4,67.

Spørgsmål 5: I hvor høj grad vil du kunne foreslå løsninger til kollegaer i forhold til etik og kommunikation med bariatriske personer?

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	0	2	7

Besvarelserne lå i gennemsnit på 4,78.

Spørgsmål 6: I hvor høj grad ved du, hvor du skal søge yderligere viden om det bariatriske område?

Score	1	2	3	4	5
Antal svar	0	0	0	2	7

Besvarelserne lå i gennemsnit på 4,78.

Den gennemsnitlige score for de 6 spørgsmål i eftermålings skemaet for nøglepersoner er 4,7 ud af 5 mulige, hvilket må siges at være yderst tilfredsstillende. Alle besvarelser havde en score på 4 eller 5.

Resultaterne af eftermåling for 2 dages kurset for nøglepersoner kan ses i detaljer i bilag 8.

Konklusion

Alle besvarelser ligger over midten på den anvendte tal skala. Besvarelserne er givet ved kursusafslutning, hvor stemningen var god og hvor deltagerne var 'lidt høje' over at alt kunne lykkedes. Det er muligt at besvarelserne ville være knap så positive, hvis kursisterne blev bedt om at besvare dagen efter, hvor de ikke var sammen med gruppen, og hvor de havde haft tid til refleksion.

Den gennemsnitlige score for de 6 spørgsmål i eftermålingskemaet for nøglepersoner er 4,7 ud af 5 mulige, hvilket må siges at være yderst tilfredsstillende. Alle besvarelser havde en score på 4 eller 5. Der er god dokumentation for at en høj parathed til ændring af adfærd målt på udvalgte indikatorer også øger hyppigheden af faktisk forekommende ændringer (Knud Ramian, 2008). Det kan derfor konkluderes, at medarbejderen med stor sandsynlighed vil være parate til at løse den tildelte opgave som nøgleperson, hvis forudsætningen er til stede

Kommentarer fra 2 dages kurser

Følgende kommentarer fremkom fra nøglepersonerne i forbindelse med 2 dages kurset (bilag 8):

Kursusindhold og struktur	Bog og dvd	Andet
Godt at lære hvordan vi kan søge mere viden. Godt med figurant. Vi har fået prøvet på en levende person, så vi kan se at det virker. Fin afveksling mellem teori, opgaver vi selv skal løse og praksis. Man kan aldrig få	Lyden på Dvd'en er for lav. DVD fejl i algoritme 1. Ingen forbindelse mellem linje 1 og 3 (de første 2 valgmuligheder). Algoritme 5 – Camel. Det virker som om figuranten er ved at falde ned af hjælpemidlet. Godt med bogen (prøvetryk). Det virker meget så vi selv skal finde frem til løsninger. Bogen (prøvetryk) er et godt arbejdsredskab. Det kunne være godt hvis der var tegninger i bogen (prøvetryk) af	Hvis man laver risikovurdering og bruger algoritmerne, går det hele af sig selv. Vi vil gerne have en kopi af kropsformerne. Jeg er overrasket over at man kan forflytte overvægtige uden at det er tungt. Jeg tror slet ikke at det behøver at være

for meget praksis.	kropsformerne. Det ville være godt hvis der i bogen (prøvetryk) var arbejdsark til risikovurdering. Så kunne vi lægge det i vores forflytningsmapper, og så kunne vi regelmæssigt lave en vurdering.	tungt.

Konklusion

Deltagerne på kursus for nøglepersoner har kun positive kommentarer til selve kursusindholdet og gennemførelsen. Kommentarerne er kommet spontant, og giver derfor udtryk for den umiddelbare vurdering. Hvis kursisterne var adspurgte om konkrete elementer i undervisningen er det muligt, at der var kommet en mere specifik kritik.

Til bog og dvd kommer kursisterne med konkrete forslag til forbedring, hvilket tages som udtryk for at de generelt vurderer bog og dvd som anvendelig. Kursisterne giver udtryk for at metoderne er anvendelige ved praktisk afprøvning.

Den gennemsnitlige score for de 6 spørgsmål i eftermålings skemaet for nøglepersoner er 4,7 ud af 5 mulige, hvilket må siges at være yderst tilfredsstillende. Alle besvarelser havde en score på 4 eller 5.

Bilagsoversigt

- Bilag 1: Projektets mål og succeskriterier
- Bilag 2: Før- og eftermålingsskema
- Bilag 3: Eftermålingsskema (grundkurser – 1 dag)
- Bilag 4: Eftermålingsskema (overbygningskursus – 2 dage)
- Bilag 5: Kommentarer fra kurserne
- Bilag 6: Resultat af før- og eftermåling
- Bilag 7: Resultat af eftermåling (grundkurser – 1 dag)
- Bilag 8: Resultat af eftermåling (overbygningskursus – 1 dag)
- Bilag 9: Vurderingsskema til audit
- Bilag 10: Resultat af audit
- Bilag 11: Litteraturliste

Bilag 1 Projektets mål og succeskriterier

- At udvikle egnede forflytningsmetoder til forflytning og håndtering af svært overvægtige i forhold til basale forflytninger.
- At udarbejde undervisningsmateriale i form af en bog, samt DVD i forflytning og håndtering af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter – på baggrund af praktisk og teoretisk viden om forflytningsteknikker og etik, samt analyser og afprøvninger af metoder i konkrete situationer.
- At nedsætte risikoen for skader og sygefravær som følge af håndtering og forflytning af svært overvægtige borgere / patienter i Stevns Kommune og Faxe Kommune.
- At alle forflytningsvejledere i Stevns Kommune og Faxe Kommune modtager undervisningsmaterialet, samt 1 undervisningsdag i håndtering og forflytning af svært overvægtige borgere / patienter.
- At mindst 10 forflytningsvejledere i Stevns Kommune og Faxe Kommune modtager yderligere 2 dages undervisning i håndtering og forflytning af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter med henblik på, at kunne supervisere og vejlede resten af personale, undervise nyt personale, samt analysere og løse vanskelige forflytningssituationer.
- At bidrage til at den svært overvægtige borger / patient oplever en professionel behandling i mødet med sundhedspersonalet i Stevns Kommune og Faxe Kommune – bl.a. ved, at personalet i Stevns Kommune og Faxe Kommune modtager undervisning i etik i relation til borgere / patienter med svær overvægt.
- At mindst 90 % af de medarbejdere som har modtaget materialet, samt undervisningen oplever, at materiale + undervisning har øget deres kompetencer i forhold til håndtering og forflytning af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter.
- At der eksternt skabes opmærksomhed omkring projektet og projektets resultater, således at fokus rettes mod de udfordringer som sundhedsvæsenet står overfor i forhold til håndtering og forflytning af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere.
- At projektet evalueres med henblik på, at vurdere det udarbejdede undervisningsmateriales anvendelighed i forhold til undervisning af sundhedspersonalet i forhold til håndtering og forflytning af – samt etisk tilgang til – svært overvægtige borgere / patienter.

Bilag 2 Før- og eftermålingskema

1. Hvor mange ideer har du til, hvordan man kan forflytte svært overvægtige personer?

Ingen Mange

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

2. Hvor klart står det for dig, hvordan du kan forflytte svært overvægtige?

Meget uklart Helt klart

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

3. Hvor interesseret er du i at arbejde med svært overvægtige borgere?

Ikke særlig Meget interesseret

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

4. I hvor stor udstrækning tror du, at undervisning i området svær overvægt, kan hjælpe dig til at få ideer og værktøjer til forflytning af svært overvægtige?

I ringe grad I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Bilag 3 Eftermåling grundkurser for forflytningsvejledere

1. I hvor høj grad kan du identificere (opdage) vanskelige situationer i forhold til bariatriske personer?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

2. I hvor høj grad er du i stand til at vejlede dine kollegaer i simple løsninger i forhold til forflytning af bariatriske personer?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

3. I hvor høj grad vil du vide, hvornår det er nødvendigt at inddrage en person med yderligere viden på området (en nøgleperson)?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Bilag 4 Eftermåling overbygningskursus for nøglepersoner

1. I hvor høj grad har du indsigt i det bariatriske område?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

2. I hvor høj grad har du opnået færdigheder i forflytninger af bariatriske personer?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

3. I hvor høj grad har du opnået færdigheder i forhold til etik og kommunikation med bariatriske personer?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

4. I hvor høj grad vil du kunne foreslå løsninger til kollegaer i forhold til forflytning af en bariatrisk person?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

5. I hvor høj grad vil du kunne foreslå løsninger til kollegaer i forhold til etik og kommunikation med en bariatrisk person?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

6. I hvor høj grad ved du, hvor du kan søge yderligere viden om det bariatriske område?

I ringe grad

I høj grad

/ _____ / _____ / _____ / _____ / _____ /

Bilag 5 Data for før- og eftermåling

1. Hvor mange ideer har du til, hvordan man kan forflytte svært overvægtige personer?

Hold	Bevægelser										
	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4		
1	0	0	0	0	0	0	7	7	0	14	
2	0	0	0	0	1	3	4	1	1	10	
3	0	0	0	0	0	2	1	6	0	9	
4	0	0	0	0	0	3	7	4	2	16	
I alt	0	0	0	0	1	8	19	18	3	49	

Bevægelser i alt: 112

Hold	Antal svar
1	14
2	10
3	9
4	16
I alt	49

Resultat viser bevægelse / antal deltagere
d.v.s. at deltagerne i gennemsnit har
bevæget sig 2,3.

Resultat: **2,2857**

2. Hvor klart står det for dig, hvordan du kan forflytte svært overvægtige?

Hold	Bevægelser										
	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4		
1	0	0	0	0	0	2	8	1	3	14	
2	0	0	0	0	0	1	5	4	0	10	
3	0	0	0	0	0	0	2	5	2	9	
4	0	0	0	0	2	4	5	4	1	16	
I alt	0	0	0	0	2	7	20	14	6	49	

Bevægelser i alt: 113

Hold	Antal svar
1	14
2	10
3	9
4	16
I alt	49

Resultat viser bevægelse / antal deltagere
d.v.s. at deltagerne i gennemsnit har
bevæget sig 2,3

Resultat: **2,30612**

3. Hvor interesseret er du i at arbejde med svært overvægtige personer?

		Bevægelser									
Hold		-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	
1		0	0	0	0	7	2	4	0	1	14
2		0	0	0	0	3	7	0	0	0	10
3		0	0	0	1	5	3	0	0	0	9
4		0	0	0	1	10	3	2	0	0	16
I alt		0	0	0	2	25	15	6	0	1	49

Bevægelser i alt: 29

Hold	Antal svar
1	14
2	10
3	9
4	16
I alt	49

Resultat viser bevægelse / antal deltagere
d.v.s. at deltagerne i gennemsnit har
bevæget sig 0,6

Resultat: **0,59184**

Kommentarer:

Hold 1. 9 af kursisterne havde krydset af i en af to rubrikker yderst til højre både ved før og eftermåling.

4. I hvor stor udstrækning tror du, at undervisning i området svært overvægt kan hjælpe dig til at få ideer og værktøjer til forflytning af svært overvægtige?

		Bevægelser									
Hold		-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	
1		0	0	0	1	9	2	1	0	0	13
2		0	0	0	0	8	2	0	0	0	10
3		0	0	0	2	5	2	0	0	0	9
4		0	0	0	1	14	1	0	0	0	16
I alt		0	0	0	4	36	7	1	0	0	48

Bevægelser i alt: 5

Hold	Antal svar
1	13
2	10
3	9
4	16
I alt	48

Resultat viser bevægelse / antal deltagere d.v.s. at deltagerne i gennemsnit har bevæget sig 0,1

Resultat: **0,10417**

5. I hvilket omfang tror du, at din arbejdsplads er interesseret i at ændre eksisterende forflytningsrutiner?

Hold	Bevægelser									
	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	
1	0	0	0	1	7	4	1	0	0	13
2	0	0	0	0	6	3	1	0	0	10
3	0	0	0	1	2	5	1	0	0	9
4	0	1	0	1	9	3	2	0	0	16
I alt	0	1	0	3	24	15	5	0	0	48

Bevægelser i alt: 19

Hold	antal svar
1	13
2	10
3	9
4	16
I alt	48

Resultat: **0,39583** Resultat viser bevægelse / antal deltagere d.v.s. at deltagerne i gennemsnit har bevæget sig 0,4

Kommentarer:

Hold 1: 12 af besvarelsene havde svaret i en af de to yderste rubrikker til højre i begge besvarelser.

Hold 2: Alle 10 besvarelser havde svaret i en af de to yderste rubrikker til højre i begge besvarelser.

Hold 3: Alle 9 besvarelser havde svaret i en af de to yderste rubrikker til højre i begge besvarelser.

Hold 4: 14 af besvarelsene havde svaret i en af de to yderste rubrikker til højre i begge besvarelser.

Kommentarer fra kursister:

Hold 1 Kun positive tilbagemeldinger om en god dag. En enkelt mente at Palle kunne

	have været der i længere tid.
Hold 2	Kun positive tilbagemeldinger
Hold 3	Godt at vi har rørt os. Godt med meget praksis. Godt med en figurant. God vekslen mellem teori og praksis. Godt at Palle kom med kommentarer undervejs. Genialt med de to stykker spilerug. Teknikken kan bruges mange steder. Vi bruger ikke så mange kræfter - det er lettere. Vi vil se med andre øjne når vi får en overvægtig næste gang. Tilpas med teori og praksis. Lærerigt. Rigtig godt.
Hold 4	Meget spændende. Vil gerne lære mere. Supplerer hinanden godt (Gitte og Lene). Rolige undervisere. For mange i øvelokalet. Hyggeligt at være sammen med så mange. Godt med Palle. Kunne ikke undvære Palle. Vi (FF) skal passe på ikke at snakke hen over hovedet på borgeren, - vi skal huske etikken når vi øver og arbejder. Der var for kort tid ved hver station. God vægtning mellem teori og praksis. Gerne en dag mere.
Koordinatorer	Pia Beck Nielsen vedr. hold 1 og 2. Jamen jeg kan jo fluks sende en stor bunke roser til jer alle, stort alle de af "mine vejledere" der har været af sted har sent mail med lutter roser, det har været super godt skriver de :-)... Martine Christensen vedr. hold 1 og 2. Hej Lene og Gitte, Det var nogle gode dage og der har kun været positive tilbagemeldinger fra undervisningen.

Bilag 6 Data for eftermåling grundkurser

1. I hvor høj grad kan du identificere (opdage) vanskelige situationer i forhold til bariatriske personer?

Hold	I ringe grad			I høj grad			
	1	2	3	4	5		
1	0	0	3	7		4	
2	0	0	2	6		2	
3	0	0	1	3		4	
4	0	0	4	10		2	
I alt	0	0	10	26		12	48

Hold	antal svar
1	14
2	10
3	8
4	16
I alt	48

Gennemsnit : **4,041667**

2. I hvor høj grad er du i stand til at vejlede dine kollegaer i simple løsninger i forhold til forflytning af bariatriske personer?

Hold	I ringe grad			I høj grad			
	1	2	3	4	5		
1	0	1	3	3		7	
2	0	0	0	7		3	
3	0	0	1	5		2	
4	1	1	6	6		2	
I alt	1	2	10	21		14	48

Hold	antal svar
1	14
2	10
3	8
4	16
I alt	48

Gennemsnit : **3,9375**

3. I hvor høj grad vil du vide, hvornår det er nødvendigt at inddrage en person med yderligere viden på området (en nøgleperson)?

Hold	I ringe grad				I høj grad	
	1	2	3	4	5	
1	1	0	1	3		9
2	0	0	0	8		2
3	0	1	1	2		4
4	0	0	1	7		8
I alt	1	1	3	20		23
						48

Hold	antal svar
1	14
2	10
3	8
4	16
I alt	48

Gennemsnit : 4,3125

Bilag 7 Data eftermåling overbygningskursus

Spørgsmål	Antal svar					Point	
	I ringe grad			I høj grad		Point i alt	Gennem- snit
	1	2	3	4	5		
1 I hvor høj grad har du indsigt i det bariatriske område?	0	0	0	4	5	41	4,56
2 I hvor høj grad har du opnået færdigheder i forflytninger af bariatriske personer?	0	0	0	4	5	41	4,56
3 I hvor høj grad har du opnået færdigheder i forhold til etik og kommunikation med bariatriske personer?	0	0	0	3	6	42	4,67
4 I hvor høj grad vil du kunne foreslå løsninger til kollegaer i forhold til forflytning af en bariatrisk person?	0	0	0	3	6	42	4,67
5 I hvor høj grad vil du kunne foreslå løsninger til kollegaer i forhold til etik og kommunikation med en bariatrisk person?	0	0	0	2	7	43	4,78
6 I hvor høj grad ved du, hvor du kan søge yderligere viden om det bariatriske område?	0	0	0	2	7	43	4,78
I alt	0	0	0	18	36	252	4,67

Antal besvarelser = 9

Kommentarer fra nøglepersoner:

Lyden på dvd'en er for lav

DVD fejl algoritme 1. Ingen forbindelse mellem linje 1 og 3 (De første 2 valgmuligheder)

Algoritme 5 Camel. Det virker som om figuranten er ved at falde ned af hjælpemidlet

Godt at lære hvordan vi kan søge mere viden

Godt med figurant. Vi har fået prøvet på en levende person, så vi kan se om det virker.

Fin afveksling mellem teori, opgaver vi selv skal løse og praksis

Godt med bogen. Det giver meget så vi selv skal og kan finde frem til løsninger

Bogen er et godt arbejdsredskab.

Hvis man laver en risikovurdering og bruger algoritmerne, går det hele af sig selv

Jeg er overrasket over, at man kan forflytte overvægtige uden det er tungt. Jeg tror slet ikke, det behøver at være tungt.

Vi vil gerne have en kopi af kropsformerne

Det kunne være godt, hvis der var tegninger i bogen af kropsformerne

Mange kan aldrig få for meget praksis

Det ville være godt, hvis der i bogen var arbejdsark til risikovurdering. Så kunne vi lægge det i vores forflytningsmapper, og så kunne vi regelmæssigt lave en vurdering.

Bilag 8 Auditspørgsmål

1.	TEMA: Bogens indhold	TILFREDS-STILLEND	MINDRE TILFREDS-STILLEND	IKKE TILFREDS-STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: Bogen indeholder relevante emner/kapitler i forhold til emnet svær overvægt				
KOMMENTAR:					

2.	TEMA: Bogens brugervenlighed	TILFREDS-STILLEND	MINDRE TILFREDS-STILLEND	IKKE TILFREDS-STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: Bogen er brugervenlig (læsevenlighed, overskuelighed, opbygning)				
KOMMENTAR:					

3.	TEMA: DVD'ens brugervenlighed	TILFREDS-STILLEND	MINDRE TILFREDS-STILLEND	IKKE TILFREDS-STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: DVD'en er brugervenlig (opsætning – den er nem at finde rundt i, lyd, speak, lys og grafik)				
KOMMENTAR:					

4.	TEMA: Billedernes brugervenlighed	TILFREDS-STILLEND	MINDRE TILFREDS-STILLEND	IKKE TILFREDS-STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: Billederne i bogen er brugervenlige (tydelige, forståelige og retningsvisende)				
KOMMENTAR:					

5.	TEMA: Forflytningsmetodernes egnethed	TILFREDS- STILLEND	MINDRE TILFREDS- STILLEND	IKKE TILFREDS- STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: De beskrevne forflytningsmetoder er egne (reducerer belastningen for personalet og nedsætter risikoen for skader)				
KOMMENTAR:					

6.	TEMA: Algoritmernes anvendelighed	TILFREDS- STILLEND	MINDRE TILFREDS- STILLEND	IKKE TILFREDS- STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: Algoritmerne er anvendelige – algoritmerne kan lede til valg af hjælpemidler og forflytningsmetode som nedsætter risikoen for skader hos personale og patient / borger				
KOMMENTAR:					

7.	TEMA: Materialets anvendelighed	TILFREDS-STILLEND	MINDRE TILFREDS-STILLEND	IKKE TILFREDS-STILLEND	KAN IKKE BESVARES
	VURDERING: Bog + DVD kan anvendes som <u>supplement</u> til undervisningen i forflytning af svært overvægtige borgere og vil <u>efterfølgende</u> kunne anvendes som opslagsværk i forbindelse med løsning af vanskelige forflytninger				
KOMMENTAR:					

Bilag 9 Brev til auditdeltagerne

Den 13. juli 2009

Kære

Tak fordi du vil deltage i audit i forbindelse med projekt 'svær overvægt – håndtering og etik'.

Praktiske oplysninger

Auditten finder sted på Grand Park, Ørnumvej 6, 4220 Korsør d. 18. august kl. 9.30 – ca. 15.00. Hvis vi er færdige tidligere, slutter vi naturligvis der. Der er forplejning på dagen.

Følgende personer deltager i auditpanelet:

- Susanne Wiuff, Risikostyringskoordinator, Odense Kommune
- Annlis Jensen, SOSU assistent, Esbønderup Sygehus
- Annemette Juhl Adler, SOSU assistent, Esbønderup Sygehus
- Bente Find, Terapeut, Assens Kommune
- Pia W. Thomsen, Teamleder, Lolland Kommune

Auditten vil blive ledet af Lene Plambech og Gitte Bøgedal, konsulenter i Plambech & Bøgedal. Du kan læse mere om os på www.plambechogbogedal.dk.

Lidt om bog om dvd

Bogen og DVD'en er målrettet SOSU personale, som arbejder med pleje og behandling af svært overvægtige personer. Bog og DVD er undervisningsmateriale, som tænkes anvendt i forbindelse med den undervisning som personalet modtager i håndtering og forflytning af svært overvægtige. Materialet kan således ikke stå alene.

Forberedelse

Du bedes læse bogen 'Svær overvægt – forflytning og etik' og gennemse DVD'en som findes bagerst i bogen. Når du forholder dig til materialet er det vigtigt, at du er opmærksom på, hvordan materialet skal anvendes. Når du har læst bogen og gennemset DVD'en, skal du besvare de 7 spørgsmål, som er medsendt på spørgsmålskemaet.

På selve dagen

Til auditten d. 18. august skal du medbringe bog, DVD og det udfyldte spørgsmålskema. På dagen vil vi så sammen gennemgå skemaerne og drøfte spørgsmålene.

Hvis du har spørgsmål

Hvis du har spørgsmål er du meget velkommen til at kontakte Lene Plambech på tlf.

21 72 30 51 eller Gitte Bøgedal på tlf. 61 71 89 12.

Vi glæder os meget til at se dig d. 18. august.

Med venlig hilsen

Lene Plambech og Gitte Bøgedal

Bilag 10 Audit

Resultat af audit

1. Bogens indhold. Bogen indeholder relevante emner / kapitler i forhold til emnet svær overvægt.

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende	Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW	SW			
AJ	AJ			
PWT	PWT			
AJA	AJA			
BF	BF			

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: Et enormt problemkompleks. Vi bliver nødt til at forholde os til det. Vi skal tage fat om det. Det er en problematik, som kan stå helt alene, og som skal tages særskilt fat på.

AJ: En bog man kan lære meget af. En bog som stiller spørgsmåls tegn, og viser hvad man kan gøre i forhold til hjælpemidler. Den kommer rundt om rigtig mange ting. Mange forskellige forflytninger. FF kan også bruges til andre patienter. Det med spilerdugen, hvor man får det ind under – god ide. Man skal give sig roen.

PWT: Bogen er meget relevant og emnerne også. Emnerne behøver man ikke kun at bruge til overvægt. Man kan sagtens bruge alt omkring etik, hjælpemidler, selvhjulpen kan bruges til mange. Det er godt underbygget. Den her bog er i hvert fald med til at give forflytningsvejledere og politikere det, som skal til for at få en øjenåbner for fremtidens udfordringer.

AJA: Etikdelen er vældig god. Det er rart at der er en bog der ikke har berøringsangst i forhold til at der er afstandtagen til de bariatriske patienter. Bogen favner bredt. Der er mange gode forflytninger i.

BF: Bogen er tilfredsstillende ud fra overskriften. Det er relevante emner som bliver bragt på banen. Især kapitlet omkring etik er godt. Bogen har respekt omkring de overvægtige.

FRI DRØFTELSE

SW: Der er nogle ting jeg synes man grundlæggende skal forudsætte. Vi forudsætter at lovgivningen omkring forflytning overholdes – og hvilket lovgrundlag (AT-materiale).

Der bør være eftersyns dato på hjælpemidlerne. Ikke kun mærket med vægtgrænser. Pladsen – folk har ikke fantasi til at vide hvor meget plads ting kræver. Det ville være godt hvis der var flere mål på. I skriver flere steder 'du' skal være opmærksom på. Det er vigtigt at det pointeres, at det er et samarbejde. Der skal stå 'i' i stedet for 'du'.

En tak i bogen til Palle og Jan.

BF: savner lidt mere koplet til lovgivning. Evt et kapitel om det.

På **side 40** står der, at du skal også tænke på, at du kun må køre med tomme hjælpemidler. PWT: det bliver en generalisering. AJA: måske kunne det omformuleres så det ikke bliver så generelt. BF: hvis det står sådan som det gør nu, vil ingen af mine forflytningsvejledere køre med noget som helst.

SW: måske skal der stå, at der altid skal laves APV på disse her ting. Måske skal man overveje at der anbefales EL så vidt muligt.

AJ: det er vigtigt det står hvordan man får dem fra stuerne ud på toiletterne. Ellers skal der stå, at det foregår på stuerne. Der bør stå, at hvis man ikke kan trække og skubbe, må man vaske patienten så etisk som muligt i sengen. Det skal pointeres ud, så personalet bliver beskyttet.

PWT: Igen vigtigt at der står noget med pladsforholdene og transportveje. Der skal være mere om APV, pladsforhold, det med t køre med tomme hjælpemidler. Kan man evt. henvise til AT's hjemmeside for at der ikke skal bruges 400 siders plads i bogen til det.

AJA: Vi har haft en bariatrisk pt som lå 3 uger uden at kunne komme ud af sengen.

PWT: kapitlet omkring kropsformer. Det virker ikke helt harmonisk. Jeg kan ikke helt finde ud af hvad det er. Det er som om tingene blandes sammen.

Bedrer hvis der f.eks. stod hvad der sker hvis man har en person hvor fedtphobningen er på maven. Kapitlet virker lidt kantet. Jeg kunne tænke mig at det blev forklaret mere sammenhængene. Det ville være rigtig godt hvis kapitlet blev illustreret med nogle billeder.

AJA: Jeg synes kropskapitlet er meget letlæseligt og forståeligt.

SW: side 34 slutter i af, at personen har brug for maximalt hjælp. Det ved jeg ikke hvad i mener med.

PWT: Jeg kunne godt tænke mig at kapitlet omkring politik blev rykket længere frem.

2. Bogens brugervenlighed. Bogen er brugervenlig (læsevenlighed, overskuelighed, opbygning).

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende	Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW	SW			
AJ	AJ			
PWT	PWT			
AJA	AJA			
BF	BF			

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: Understøtter at man kan læse sig til tingene. Man kan se det og høre det. Skal kunne komme ud i alle hjørner. Der vil i alle lag være personer der er funktionelt analfabeter, og det skal man forholde sig til. Langsommeligheden og grundigheden er vigtig. Meget brugervenlig fordi den understøttes af dvd.

AJ: Brugervenlig og god at slå op i. Lav endelig ikke skriftstørrelse om. Godt med bar venstreside. Meget nem at slå op i.

PWT: Letlæselig. God layout med store bogstaver. Virker overskuelig og genkendelig også grundet baratrimodel. Dejlig lay-out og godt med letlæselighed for sosu-personale. Indholdsfortegnelse kan anvendes som opslagsværk.

AJA: Der er ingen tvivl om, hvad de enkelte begreber står for, godt. Let at stå op i. God kapitelfortegnelse.

BF: Meget læsevenlig og meget overskuelig. Godt med indledning til hvert kapitel. Godt at de fine ord forklares. Den er ikke speciel lækker. Der er lidt rapport over den.

FRI DRØFTELSE

BF: Bariatrimodellen går igen mange gange. Den er lidt kedelig at bladre i.

Annemette: Det virker ikke sådan på mig. Jeg tænker ikke på den kommer mange gange, så ved jeg hvor jeg er.

SW: De blanke sider gør bogen tung. Det vil være godt hvis den kan ligge på nettet så vi kan printe ud. Så kommer vi ikke til at ligge inde med gammelt materiale. Den må ikke være større end den er, så den er printer venlig.

AJ: Jeg synes det er godt at bogen kan ligge på bordet. Godt med blank.

PWT: Jeg synes det er godt at der er mulighed for at tage notater.

BF: Hvis man printer på begge sider er det mere en bog.

PWT: Bariatrimodel: Den irriterer mig lidt samtidig med at den er god. Den er overskuelig og brugbar.

BF: Bariatrimodellen er stor. Den fylder meget.

SW: Der står et sted at man skal huske at låse hjælpemidlet, og mange steder står det ikke. Der er ikke konsekvens. Er det bare tilfældigt at det står der hvor det står.

AJ: Det synes jeg du har ret. Der skal stå lå tingene hele tiden.

AJA: Der står ikke at man ikke skal låse lift når man skal have personen op fra gulvet.

BF: Man kunne lave en bog der var fem gange så tyk.

PWT: Man kan fylde rigtig meget på hvert afsnit. Man kunne have hvert kapitel i hver sin bog.

AJA: Jeg kan godt lide at etikken er i bogen, så man ikke kan komme uden om den.

PWT: Risikovurdering. Side 30. Der er noget der ikke bliver fulgt igennem. Systematik og konsekvens. Skal gerne være så det kan printes ud.

SW: Det er lidt indforstået med benævnelser i algoritmerne. Eks. Stand by.

AJ: Det synes jeg ikke. Det er klart for mig. Det er eks. At låse kørestol eller verbal guidning.

AJA: Jeg synes heller ikke det er uklart. Det kan eks. Være: kig ned på din fod om den står rigtigt.

PW: Side 36. Det der står er fortrins vis til sosu, og står der noget om henvendelse til leverandører.

AJ: Der skal nok stå kontakt fys ergo så de kan kontakte leverandører.

SW: I er for pæne. Der skal stå "der bør være". Side 36.

PWT: Politikker skal være i orden. Der er ingen tvivl om at b. hjælpemidler koster en krig. Derfor skal politikerne være med, der skal bevilges ekstra. Ellers kan det ikke lade sig gøre.

3. DVD'ens brugervenlighed. DVD'en er brugervenlig (opsætning – den er nem at finde rundt i, lyd, speak, lys og grafik).

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende	Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW	SW			
AJ	AJ			
PWT	PWT			
AJA	AJA			
BF	BF			

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: Den giver et godt billede af processen. Den er meget grundig og langsomt. Gennemgår processerne fra A til Z. Det er meget vigtigt. Både fordi man skal fatte det med hovedet, men man skal også have det ind under huden.

AJ: Det var nemt at hvordan I arbejdet. Var i tvivl om jeg var farvet af at have været med på temadagen i DF. Men jeg synes også den var god. Der var et sted hvor jeg synes det blev vist lidt let. Det er meget sværere / hårdt / tungt i virkeligheden.

PWT: Måske havde jeg en DVD som var lidt klumpet. Jeg kunne faktisk ikke komme ind i alt. Måske skyldes det min computer. Jeg synes det er meget professionelt filmet. Det er flot og meget professionelt. Det er et meget klart sprog. Jan gør det godt. Han er god til at fortælle hvad han gør. Det foregår i et roligt tempo uden at det bliver kedeligt. Man kan gå ind og lave slowmotion og lave stilbilleder. Der er mange muligheder i DVD'en. Et godt valg med DVD'en. Virkeligt professionelt.

AJA: Jeg synes den var rigtigt godt filmet. Den til bækkenstol var fuldstændig overflødig. Hvad skulle den til for? Man kan ikke gøre det fra stol – bækkenstol. Det vil altid foregå over sengen. Der er en sekvens hvor i har kørestolen for tæt på væggen og i glemmer at låse stolen.

BF: Jeg synes det er nemt at se hvad i gør. Det er nemt at finde rundt. Jan har godt styr på hvad han skal sige. Det er irriterende at han roder rundt i om det er en person eller en patient. Jeg kedede mig bravt ved at det vises igen og igen at se hvordan man lægger spilerdug i. Det ville være godt, at der var en knap, hvor man kan se hvordan man lægger spilerdug ind. AJA + AJ ikke enig. Ser det som et opslag, hvor man kan se den enkelte forflytning.

Bogens og DVD'en gulligbrune farve er lidt kedelig.

FRI DRØFTELSE

PWT: bogstaverne på DVD'en helt ude til siden. BF: farverne udvisket på DVD'en som om, at det er blevet kopieret mange hundrede gange.

SW: der mangler en afslutning på DVD'en. F.eks. at LP går ind og siger 'farvel' i hovedmenuen.

BF: Spilerdug som puttes under benene rundt om stroppen. Der er ikke helt konsekvens her. Skal det rundt om stroppen eller hvad? AJ + AJA: kunne man evt. have en pose eller en strømpe. BF: Nogen gange så det ud som om den ikke helt kom til at sidde hvor den skulle.

SW: det at lave billeder er en kunst i sig selv. I har gjort jer stor umage i at tage billeder af, hvordan håndled osv skal holdes. Nogen gange bliver det dog lidt underforstået. Måske lidt flere ord på, at man ikke skal trække med armene, man skal bruge vægtoverføringer osv. Det må gerne siges flere gange.

PWT: ikke helt konsekvens i hvad vej i ruller lagen om spilerdug eller omvendt. Måske skulle alle hjælperne og Jan præsenteres. F.eks. under den indledende præsentation.

AJ: Kunne man ikke lægge to stykker spilerdug ind samtidig. Eller ihvertfald give det som en mulighed når man er godt sammen arbejdet.

BF: Kunne man ikke på DVD'en nævne hvorfor der er to lagener i sengen? Nogensteder i filmen kniber det lidt med pladsforholdene.

PWT: kvaliteten af optagelsen er meget flot. Det er spiseevenligt.

SW: flot at man tager helheden og derefter zoomer ind på hænderne.

BF: Det kunne være godt hvis der lige blev sagt noget om arbejdsteknik.

4. Billedernes brugervenlighed. Billederne i bogen er brugervenlige (tydelige, forståelige og retningsvisende).

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende		Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW		AJA	SW	BF	
AJ		BF	AJ		
PWT			PWT		
			AJA		

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: De er brugervenlige og instruktive. Man kan se hvad det er.

AJ: Nemme at arbejde efter, og også hvis man læser teksten.

PWT: De viste billeder er illustrative. Jeg mangler lidt om kropsformer.

AJA: De er rodede. De er meget mørke. Svært at se hvad de laver. Eks. Side 55. Skulle være mere klinisk som på dvd.

BF: Meget mørke. Det er svært at se hvad der bliver gjort. Foldning af spilerdug er svært at se. Utydelige.

FRI DRØFTELSE

PWT: Især side 64. Det er meget lyst.

SW: Side 89 og 90. Det er ikke tydeligt, hvad der er budskabet.

PWT: Det sorte falder fuldstændig sammen. Sort sort er ikke særlig godt til print.

BF: Det er en kælder sort som kul.

PWT: De skal være mere skarpe og klare.

SW: Farver og lys. Der hvor man skal bruge forlængerstropper, kan man ikke se det. 91. Lyssætning, tøj m.m.

PWT: Sort spiler og sejl, svært at se.

SW: Benet løftes med end 5 cm.

AJA: De enkelte billeder kunne være større eks. Side 94.

PWT: skarphed og lyssætning.

BF: Side 85. Jeg har svært ved at se hvordan man gør det (spilerdug rundt om arm). Teksten gør mig ikke klogere. Stemmer ikke overens med film, der putter man spilerdug rundt om stroppen. Det stemmer ikke med antal hjælpere beskrevet som vist. Billederne er bogens svageste led.

AJA: Det roder på billederne.

GB: Kan man forestille sig bogen uden billeder.

Alle: Nej, det visuelle skal med.

5. Forflytningsmetodernes egnethed. De beskrevne forflytningsmetoder er egnede (reducerer belastningen for personalet og nedsætter risikoen for skader).

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende		Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW	SW				
AJ	AJ				
PWT	PWT				
AJA	AJA				
BF	BF				

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: Jeg synes de ser egnede ud og for det meste er de meget instruktive.

AJ: Det ser rigtigt godt ud. Jeg får mine bekymringer i hverdagen da jeg tvivler meget på at vi er 4 personer. Især i aften- og nattevagt.

PWT: Det der er beskrevet og det som jeg har set på DVD'en ser let ud. Men jeg tror ikke det er det i praksis. Man skal jo være meget kreativ i forhold til det enkelte individ. Det er meget illustrativt med bog og DVD, men i praksis er det nok lidt svært.

AJA: Det er gode forflytninger og vi har afprøvet det med 2 i sengen. Jeg synes det fungerer godt. Jeg er overbevist om, at det er rigtigt gode forflytninger. Og vi kan bruge det til mange forskellige patienter. Det er rigtigt godt.

BF: For mig er der ikke så meget nyt. Det virker som nogle kendte metoder som man her bruger på overvægtige. Det der er forskellen er, at man er flere hjælpere. Der hvor I bruger rundstok kan jeg være bekymret for, om man kommer til at vride i ryggen. Sådan kan det godt se ud på DVD'en. Forflytningen fra kørestol til bækkenstol ser FOR nem ud.

Det er meget manuelt det som bliver vist. Skulle der have været flere hjælpemidler på banen. Konkret f.eks. ved vendinger. Når jeg tænker det virkelige liv – er det så realistisk at vende med spilerdug. Kunne man f.eks. bruge vendelagner osv.

FRI DRØFTELSE

Det vil være godt at blive gjort opmærksomme på, at trækstokken skal være lang nok så man ikke vrider i ryggen.

SW: bekymringen er om man virkelig er 4. Samtidig vil jeg sige at der jo er kommet mere fokus på at man skal overholde lovgivningen. Der er kommet mere fokus på det, og det er ikke for sjov at man siger det her. Det er noget man må fået slået fast i systemerne. Det er ledelsen der skal sikre at det kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Man kan man nedjustere på personalet forbruget ved at bruge nogle smartere hjælpemidler så skal man selvfølgelig gøre det.

Det vil være godt hvis der blev sat økonomi på skaderne som følge af håndtering af overvægt. På den måde vil man kunne se om det vil betale sig at forebygge.

PWT: det politiske skal meget frem.

AJ: Det kan man ikke vente på ude i plejen (politikere). Godt at der står, at der skal så og så mange hjælpere til.

SW: Det vil være godt hvis I i bogen gjorde rede for, at det ikke er tilfældigt at der skal være så mange hjælpere til den enkelte forflytning. Der er ikke noget pjat i det her – det er 'dødeligt' alvor.

AJA: Det ville være godt, hvis turn-seat blev illustreret i bogen. Det er et meget brugt hjælpemiddel ude i plejen.

BF: Hvis tingene bliver alt for kompliceret er det meget svært. Der er slet ikke noget i vejen med forflytningerne i bogen. Men hvordan får man det til at virke ude i plejen.

SW: kunne bogen ikke også være dedikeret til ledelsen. De skal også vide hvad der drives med.

BF: Det hele kan ikke være i bogen, men der er ikke noget i vejen med det som er i bogen.

6. Algoritmernes anvendelighed. Algoritmerne er anvendelige – algoritmerne kan lede til valg af hjælpemidler og forflytningsmetoder som nedsætter risikoen for skader hos personale og patient / borger.

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende	Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW	SW			
AJ	AJ			
PWT	PWT			
AJA	AJA			
BF	BF			

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: De er pædagogisk opbygget. De er anvendelige. Kendt model udsat for større person.

AJ: Den er læsevenlig og man kan bruge den.

PWT: Den er overskuelig. Godt pædagogisk værktøj. Når man kommer til en ny algoritme er det den samme metode. Det gør det let.

AJA: Brugervenlig. Spørgsmål om der skal være 4 alle steder – måske kan man være 3 nogen steder. Man kan godt være 3 uden at sætte noget på spil.

BF: Det er overskueligt. Og pædagogisk godt. Men der er stadig vurderinger i det og nogen gange er verden ikke så sort og hvid som det ser ud her. Hvorfor hedder det algoritmer? Hvorfor sådan et mærkeligt ord.

FRI DRØFTELSE

Godt med de gode råd før hver algoritme. SW: men I skal lige gennemgå dem for at sikre at I er konsekvente i forhold til de gode råd i hver algoritme. Godt hvis det står at det altid skal være forsvarligt og lovgivningen skal overholdes.

AJ: Personalet skal også blive bedre til at sige fra.

PWT: S. 88. Nogen gange er I lidt i tvivl om I henvender Jer til kommune eller hospital. Kan I skrive lidt mere neutralt hvem der skal kaldes hjælp efter. Tilkald hjælp i stedet for specifikt at nævne læge eller sygeplejerske. Det med læge og sygeplejerske står flere steder. Bør' være mere neutralt.

S. 87 der står, at du kan anvende en Camel. Måske skal der bare stå et oppusteligt hjælpemiddel.

SW: S. 39 her forholder I Jer til inventar på stuen. Hvad med det med at rejse sig fra en stol. I skriver noget om en hvilestol. Mangler i et hjælpemiddel at føre på?

PWT: s. 33 + 31. Her vil det være godt at der står noget om kropsformen. Altså bare et punkt om, at kropsformen også skal tages i betragtning. Udover BMI og vægt osv.

Der kunne stå 'hvad er en algoritme?' – og så en forklaring.

7. Materialets anvendelighed. Bog + DVD kan anvendes som supplement til undervisning i forflytning af svært overvægtige borgere og vil efterfølgende kunne anvendes som opslagsværk i forbindelse med løsning af vanskelige forflytninger.

Tilfredsstillende		Mindre tilfredsstillende	Ikke tilfredsstillende	Kan ikke besvares
SW	SW			
AJ	AJ			
PWT	PWT			
AJA	AJA			
BF	BF			

Sort skrift = 1. Scoring (før begrundelse og fri drøftelse)

Rød skrift = 2. Scoring (efter begrundelse og fri drøftelse)

PWT: Pia West Thomsen; AJ: Annlis Jensen; AJA: Annemette Juhl Adler; SW: Susanne Wiuff; BF: Bente Find

Begrundelse for scoring

SW: Tyngden, styrken, er at det er der alt sammen og det hænger sammen.

AJ: Det kan bestemt bruges, også hvis jeg kommer til at stå i en situation på en afdeling. Fra stol til toilet dur ikke.

PWT: Rigtig god bliver bedre hvis billeder lave om. Godt helhedsindtryk. God, god basis til at starte bariatrigruppe op.

AJA: Jeg har ikke noget at tilføje jeg er enig

BF: Det er rigtig rigtig godt og letforståeligt. Der er det med billederne. Vi skal huske at det er til forflytningsvejledere, som er uddannet. Ellers kunne man ønske mere arbejdsmiljø.

FRI DRØFTELSE

Pia: Giver input til at arbejde videre eks. Med pladsforhold, APV osv.

Susanne: der er overlap i citater.

Pia: eks. S 27

Bilag 11 Anvendt litteratur

Forfatter og årstal	Titel og udgiver
Arbejdstilsynet, 2003.	Faste arbejdssteders indretning. At-vejledning A.1.9. Marts 2003. http://www.at.dk/sw8386.asp
Arbejdstilsynet, 2004.	Forflytning, løft og manuel håndtering af personer. At-vejledning D.3.3. Juli 2004.
Arbejdstilsynet, 2008.	Døgninstitutioner og hjemmepleje. Arbejdsmiljøvejviser nr. 32 2008 Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 med senere ændringer. http://www.at.dk/sw4943.asp
Arbejdstilsynet, 2008.	Hospitaler. Arbejdsmiljøvejviser nr. 33 2008. http://www.at.dk/sw61129.asp
ARJO, 2005.	<i>ARJO Håndbog til arkitekter og planlæggere. Plejeboliger til ældre.</i> ARJO Hospital Equipment AB
Baptiste, A., m.fl., 2007.	<i>Caregiver Injury and Safe Patient Handling.</i> NABN vol. 2, nr. 1, 2007.
Baptiste, Andrea, 2007.	TECHNOLOGY RESOURCE GUIDE FOR BARIATRIC PATIENTS. United Department of Veterans Affairs. http://www.visn8.med.va.gov/patientsafetycenter/safePtHandling/toolkitBariatrics.asp
Baptiste, Andrea, 2007.	<i>Safe Bariatric Patient Handling Toolkit.</i> BARIATRIC NURSING AND SURGICAL PATIENT CARE Volume 2, Number 1, 2007. http://www.liebertonline.com/doi/pdf/10.1089/bar.2006.9996
BAR SOSU, 2005.	<i>Forflytning af svært overvægtige brugere i social- og sundhedssektoren.</i> Arbejdsmiljøsekretariatet BAR SOSU. Kbh.
Bejcity-Spring, S.M., 2008.	<i>R-E-S-P-E-C-T: A model for the Sensitive Treatment of the Bariatric Patient.</i> NABN, vol 3, nr. 1, 2008.
Birkler, Jacob, 2003.	<i>Filosofi og sygepleje – etik og menneskesyn i faglig praksis.</i> Munksgaard, Kbh., 2003.
Birkler, Jacob, 2007.	<i>Etik i sundhedsvæsenet,</i> Munksgaard, Kbh., 2007.
Borg, Vilhelm, 2007.	<i>Sygefravær blandt plejemedarbejdere i ældreplejen.</i> Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø. København.
Branchearbejdsmiljørådet Social- & Sundhed, 2002.	<i>Guide til forflytningsvejlederen.</i> www.forflyt.dk
Branchearbejdsmiljø-	Forflytningsguide til ansatte i hjemmeplejen og på plejehjem samt

- rådet Social- & Sundhed, 2005. elever på uddannelserne inden for social- og sundhedsområdet. www.forflyt.dk
- Branchearbejdsmiljø-
rådet Social- & Sundhed, 2005. Forflytningsguide til ansatte på sygehuse. www.forflyt.dk
- Branchearbejdsmiljørådet
Social- & Sundhed, 2008. Nye vej til den gode forflytning. www.forflyt.dk
- Bray, G.A.,
Champagne, C.M.,
2005. *Beyond Energy Balance: There is more to Obesity than Kilocalories.* Journal of the American Dietetic Association, s. 17–23, 2005.
- Brownell K., Puhl R.,
2003. *Stigma and Discrimination in Weight Management and Obesity.* The Permanent Journal 2003; vol. 7, No. 3.
- Brownell, K.D. et al.,
2005. *Weight Bias. Nature, Consequences and Remedies.* The Guilford Press, New York, 2005.
- Bygge- og
boligstyrelsen m.fl. Indretning af ældreboliger for fysisk plejekrævende m.fl. Forlaget Kommuneinformation. <http://www.at.dk/graphics/at/05-Information/04-Andre-informationsmateriale/D%F8gninstitutioner%201999/Rapport-indretning-af-aeldreboliger-for-fysisk-plejekraevende.pdf>
- Bøgedal, G.,
Plambech, L., 2008. *Etik og kommunikation i behandlingen af svært overvægtige patienter.* Fysioterapeuten, nr. 15, 2008.
- Cade, J. & O’Connell,
S. 1991. *Management of weight problems and obesity: knowledge, attitudes and current practice of general practitioners.* British Journal of General Practice, 41, 147-150.
<http://www.pubmedcentral.nih.gov/picrender.fcgi?artid=1371513&blobtype=pdf>
- Camden, S.G., m.fl.,
2008. *Best Practices for Sensitive Care and the Obese Patient.* NABN, vol. 3, nr. 3, 2008.
- Chambers, Angela S.,
2006. *Manual Handling Policy incorporating Guidelines for Handling the Bariatric (Extremely Heavy) Patient.* Doncaster and Sassetlaw Hospitals.
http://www.dbh.nhs.uk/Library/Corporate_Policies/CORP%20HSFS%2004%20v.2%20-%20%20Manual%20Handling%20Policy%20-%20final.pdf
- Cheung D.S., Khouri-
Stevens Z., Magnuson
T., 2006. *Failure modes and effects analysis: minimizing harm to our bariatric patients.* Bariatric Nurs Surg Patient Care. 2006;1:107-114. USA
- Clinical Governance
Co-ordinating Group,
2006. *BARIATRIC GUIDELINES.*
*Adapted from NHS Grampian
Bariatric Protocol.* NHS Shetland.
<http://www.shb.scot.nhs.uk/documents/pphandbook/documents/BariatricGuidelines.pdf>

- Cornes, B.K., et al., 2007. *Sex Differences in Genetic Variation in Weight*. Behavior Genetics, s. 648–660. 2007.
- Dartford and Gravesham, 2006. *Guidelines for the Care of Bariatric Patients*. NHS Trust.
http://www.safeliftingportal.com/hottopics/documents/0RAPY8V7X0_Guidelines_on_the_Care_of_Bariatric_Patients.pdf
- Department of Health, NSW, 2005. *Guideline. Occupational Health & Safety Issues Associated with Management Bariatric (Severely Obese) Patients*.
http://www.health.nsw.gov.au/policies/gl/2005/pdf/GL2005_070.pdf
- Edmund, S. 2005. *Till våders med värdighet. Certec. Avdelingen för rehabiliteringsteknik, Lunds tekniska Högskola. LTH 2005; nr. 9*.
http://www.certec.lth.se/dok/tillvaders/Rapport_n%C3%A4tet.pdf
- Engkvist, I.L., m.fl., 2000. *Risk Indicators for Reported Over-Exertion Back Injuries Among Female Nursing Personnel*. Epidemiology, Vol 11 (5): 519 – 522, 2000.
- Fischer-Nielsen M., Svendsen O.L., 2002. *Adipositas på danske sygehuse*. Ugeskrift for læger 2002; 164 (24): 3199.
http://www.ugeskriftet.dk/portal/page/portal/LAEGERDK/UGESKRIFT_FOR_LAEGER/TIDLIGERE_NUMRE/2002/UFL_2002_24/UFL_2002_24_38312
- Gallagher-Camden, S., Chaver, J., Cole, K., 2007. *Promoting the Patient's Dignity and Preventing Caregiver Injury While Caring for a Morbidly Obese Woman with Skin Tears and a Pressure Ulcer*. Bariatric Nursing and Surgical Patient Care, Vol. 2, Number 1, 2007.
- Grøn, Lone, 2006. *Krop og hverdag i forandring*. Vejle Amts Sundhedsforvaltning, Vejle, 2005.
- Halprin, Stacey, 2007. *Winning after losing*. Hachette Book Group, New York, 2007.
- Hignett, S. et al., 2007. *Risk assessment and process planning for bariatric patient handling pathways*. Prepared by Loughborough University for the Health and Safety Executive.
<http://www.hse.gov.uk/research/rrpdf/rr573.pdf>
- Hignett, S., m.fl., 2007. *Risk assessment and process planning for bariatric patient handling pathways*. Loughborough University, 2007.
- Humphreys, S., 2007. *Obesity in Patients and Nurses Increases the Nurses' Risk of Injury Lifting Patients*. NABN, Vol. 2, Number 1, 2007.

- Hunt, D.G., 2007. *Evaluating Equipment and Techniques for Safe Perioperative Positioning of the Morbidly Obese Patient*. NABN, vol. 2, nr. 1, 2007.
- Ilfeldt, Annette, 2005. *Fedmens psykologi*. Munksgaard, Kbh.
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender, 2005. *En forstærket indsats mod svær overvægt*. Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender. København. http://www.ism.dk/publikationer/pjece_overv/pjece_overvaegt.pdf
- Ingerslev, Jette, 2008. *Bariatric – og bariatriske patienter*. LEO Pharma, Kbh., 2008.
- Ingerslev, Jette, Plambech, Lene et al., 2008. *BCF, Bariatrisk Center Fakse 2006-2007 – Rapport om aktiviteter og erfaringer, Praktiske vejledninger*. Region Sjælland.
- Kevan L. Whipple, 2008. *Maximizing Healthcare Provider Safety While Rehabilitating the Bariatric Patient*, BARIATRIC NURSING AND SURGICAL PATIENT CARE, Volume 3, Number 1, 2008, Mary Ann Liebert, Inc.
- Kjøller, M., Juel K., Kamper-Jørgensen, F., 2007. *Folkesundhedsrapporten 2007*. Statens Institut for Folkesundhed. Kapitel 21 s. 261-274. <http://www.si-folkesundhed.dk/Udgivelser/B%C3%B8ger%20og%20rapporter/2008/2897%20Folkesundhedsrapporten%202007.aspx>
- Larsen, B.M., 2005. *Hvordan slås tonen an? Værdier og holdninger i forhold til overvægt og fedme – eksemplificeret med udvalgte billeder fra Hjerteforeningens materiale*. Institut for Sygeplejevidenskab, Århus, 2005.
- Liebert, Mary Ann, 2008. *Weight Stigmatization and Bias*. Bariatric Nursing and Surgical Patient Care. Volumen 3, Number 1, s. 7-15.
- Lunde, P.H., 2006. *Forflytningskundskab*. Gads Forlag.
- Lunde, Per Halvor, 2003. *Forflytningskundskab – Aktivering, hjælp og træning ved forflytning*. Gyldendal Norsk Forlag A/S, Oslo, 2003.
- McGinley, L.D., et al., 2008. *Best Practices for Safe Handling of the Morbidly Obese Patient*. NABN, Vol 3, nr. 4, 2008.
- Millman, Marcia, 1980. *Such a pretty face – being fat in America*. W.W. Norton, New York, 1980.
- Muir, Marylou, 2004. *Designing space for the bariatric resident*. Nursing Homes, nov. 2004.
- Muir, Marylou and Haney, Linda, 2004. *Ergonomics and the Bariatric Patient*. The Director Vol 12, number 3.

- Muir, Marylou et al., 2007. *Handling of the Bariatric Patient in Critical Care: A Case Study of Lessons Learned*. Critical Care Nursing Clinics of North America, s. 223–240, 2007.
- Muir, Marylou, 2004. *Designing space for the bariatric resident*. Nursing Homes, nov. 2004.
- Nelson, Audrey m.fl. 2006 *Safe Bariatric Patient Handling Toolkit*. VISN 8 Safety Center of Inquiry. Tampa, Florida.
- Nelson, Audrey, 2006. *Safe Patient Handling and Movement*. Springer Publishing Company, New York.
- Nelson, Audrey, 2007 *MEDICAL CONDITIONS AFFECTING BARIATRIC PATIENTS DURING PATIENT HANDLING TASKS*. United Department of Veterans Affairs. <http://www.visn8.med.va.gov/patientsafetycenter/safePtHandling/toolkitBariatrics.asp>
- Nelson, Audrey, 2006. *Bariatric Toolkit*. United Department of Veterans Affairs. <http://www.visn8.med.va.gov/patientsafetycenter/safePtHandling/toolkitBariatrics.asp>
- Nelson, Audrey, 2007 *SPECIAL HANDLING AND MOVEMENT CHALLENGES RELATED TO BARIATRICS*. United Department of Veterans Affairs. <http://www.visn8.med.va.gov/patientsafetycenter/safePtHandling/toolkitBariatrics.asp>
- Nelson, Audrey m.fl., 2009 *The Illustrated Guide To Safe Patient Handling and Movement*. Springer Publishing Company.
- Netværk af Forebyggende Sygehuse, 2007. *Bariatric på Danske Sygehuse – Anbefalinger til god praksis*. Sekretariatet for Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark. København.
- Nyborg, T., 2005. *Svær overvægt er et stigende problem*. Hjælpebidlet 2005;3:12-13
- Olson C.L., 1994. *Overweight women delay medical care*. Family Medicine Vol. 3, No 10.
- Oxholm, Ida, 2008. *Slank indefra*. Forlaget Siesta, Århus, 2008.
- Pietiläinen et al., 1999. *Distribution and heritability of BMI in Finnish Adolescent aged 16 y and 17 y*. International Journal of Obesity, nr. 23, s. 107–115. 1999.
- Pietiläinen, K.H., m.fl., 1999. *Distribution and heritability of BMI in Finnish adolescents aged 16 y and 17 y: A study of 4884 twins and 2509 singeltons*. International Journal of Obesity, nr. 23, s. 107–115, 1999.
- Puhl R., Brownell K.D., 2001. *Bias, discrimination and obesity*. Obesity Research 2001; 9: 788-805.

- Puhl R., Brownell K.D., 2003. *Ways of coping with obesity stigma; reviews and conceptual analysis.* Eating behaviours 2003; 4: 53–78.
- Puhl, R., 2005. *Coping with Weight Stigma.* Weight Bias. Nature, Consequences and Remedies: 275–284. Guilford Press, N.Y., 2005.
- Puhl, R., 2008. *Weight stigmatization and bias reduction: perspectives of overweight and obese adults.* Health Education Research. Vol. 23, nr. 2, s. 347–358, 2008.
- Puhl, R., Brownell, K.D., 2003. *Psychosocial origins of obesity stigma: toward changing a powerful and pervasive Bias.* Obesity Research 2003; 4: 213–227.
- Rasmussen, T.J., 2007. *Vægten diskriminerer.* Køkkenliv nr. 2, 2007. Kbh.
- Reifeldt, Kiki, 2008. *Förflytning med övervikt.* Princo Linderoths, Göteborg, 2008.
- Rose, M.A., Engelke, M., Pokorny, M. et al. *Nurs staffing requirements for care of morbidly obese patients in the acute care setting.* Bariatric Nurs Surg Patient Care 2006; 1:115-121.
- Rowen, Lisa, 2007. *Caregiver Injury and Safe Patient Handling.* NABN, Vol. 2, Number 1, 2007.
- Rush, A.J., 2002. *A study to investigate bariatric care in the community.* Submitted to the Robens Centre for Health Ergonomics, EIHMS, University of Surrey.
- Rush, Anita, 2002. *A study to Investigate Bariatric Care in the Community.* Master of Science in Health Ergonomics. June 2002.
- Rush, Anita, 2006. *Overview of bariatric management.*
<http://www.dlf.org.uk/pdf/professional/Overview%20of%20Bariatric%20Management.pdf>
- Schwartz M.B., et al., 2003. *Weight Bias among Health Professionals Specializing in Obesity.* Obes Res 2003; 11:1033-1039.
- Skotte, J., Fallentin, N., 2008. *Patientforflytninger i seng.* Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø. København.
- Skou, M.T., 2007. *Det fede arbejdsmarked: Overvægtige diskrimineres.* Magasinet Arbejdsmiljø, nr. 1, årgang 2007. Kbh.
- Skou, M.T., 2008. *Fokus på overbelastning: Et tungt arbejde.* Magasinet Arbejdsmiljø, nr. 9, årgang 2008. Kbh.
- Skov, Marianne Troelsen, 2008. *Et tungt arbejde.* Magasinet Arbejdsmiljø, 2008:09. København.
- Sue Hignett, Susan Chipchase, Amanda Tetley & Paula Griffiths, 2007. *Risk assessment and process planning for bariatric patient handling pathways.* Department of Human Sciences Loughborough University.

<http://www.hse.gov.uk/research/rrpdf/rr573.pdf>

- Sundhedsstyrelsen,
Center for
Forebyggelse, 2003. *Oplæg til national handlingsplan mod svær overvægt.*
Sundhedsstyrelsen, Center for Forebyggelse. København.
http://www.sst.dk/publ/publ2003/SST_national_handlingsplan.pdf
- Sundhedsstyrelsen,
Enhed for Medicinsk
Teknologivurdering,
2007. *Kirurgisk behandling af svær overvægt – en medicinsk
teknologivurdering.* Sundhedsstyrelsen.
[http://www.sst.dk/publ/publ2007/MTV/Kirurgi_overvaegt/564215_i
ndhold_netnet.pdf](http://www.sst.dk/publ/publ2007/MTV/Kirurgi_overvaegt/564215_i
ndhold_netnet.pdf)
- Thygesen, K. m.fl.,
2006. *Forflytningsskader kan nedbringes med dialog og samarbejde.*
Temamnummer om forflytningsskader. Magasinet Arbejdsmiljø nr. 3
årgang 2006. København.
- University of Surrey,
2006. *Bariatric moving and handling.*
[http://portal.surrey.ac.uk/pls/portal/url/ITEM/208F8B36A93F6430E
0440003BA296BDE](http://portal.surrey.ac.uk/pls/portal/url/ITEM/208F8B36A93F6430E
0440003BA296BDE)
- Wansink, Brian, 2008. *Hovedløse spisevaner – hvorfor vi spiser mere, end vi tror.*
(Oversat af Hanne Jul-Rasmussen). Borgen, Valby, 2008.
- Whipple, K.L., 2008. *Maximizing Healthcare Provider Safety While Rehabilitating the
Bariatric Patient.* NABN vol. 3, nr. 1, 2008.
- Wilson K., 2006. *Ergonomics and the bariatric patient.* Bariatric Nurs Surg Patient
Care 2006;1:173-178.